

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Tampereen kaupunkiseudun työssäkäyntikatsaus 2011-2019

Helmikuu 2022

Jussi Välimäki, paikkatietoasiantuntija, Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä

Jaakko Uusimaa, projektityöntekijä, Tampereen kaupunkiseudun kuntayhtymä

Sisältö

1. Yleistä katsauksesta
2. Väestön, työpaikkojen ja työpaikkaomavaraisuuden kehitys 2011 – 2019
3. Pendelöinnin kehitys Tampereen kaupunkiseudun ja muun Suomen välillä 2011 – 2019
4. Pendelöinnin kehitys Tampereen kaupunkiseudun sisällä 2011 – 2019
5. Keskeiset nostot kunnittain
6. Katsauksen johtopäätökset

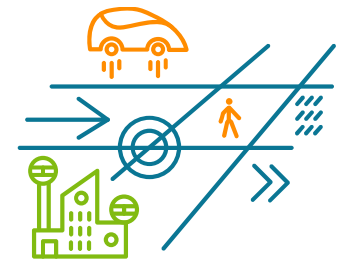

1. Yleistä katsauksesta

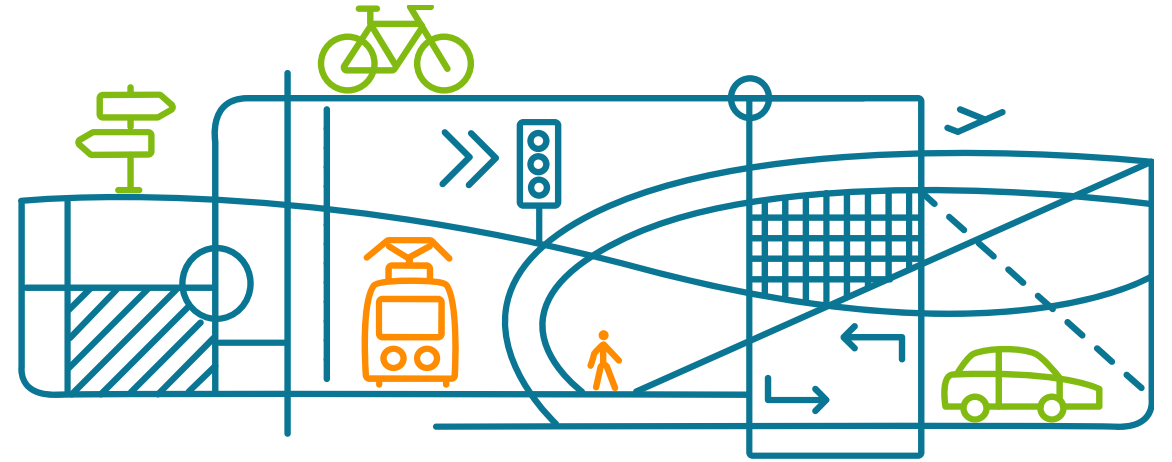
Katsaus kuvaa Tampereen kaupunkiseudun ja sen kuntien (Kangasala, Lempäälä, Nokia, Orivesi, Pirkkala, Tampere, Vesilahti ja Ylöjärvi) pendelöintiä, työpaikkojen ja työllisten määrän sekä väestön kehitystä vuosina 2011-2019. Väestönkasvu pysyi seudulla tasaisena koko vuosikymmenen ajan. Työpaikkojen määrän kehitys puolestaan noudatteli viime vuosikymmenen talouden suhdanteita: 2010-luvun alun taantuman jälkeen työpaikkojen määrä pysyi pitkään 2010-luvun alkua alhaisemmalla tasolla ja kääntyi seudulla selvään nousuun vasta vuonna 2015. Väestönkasvun ja työpaikkojen eritahtisella kehityksellä on ollut vaikutuksensa myös pendelöintiin.

Katsauksessa tarkempaan tarkasteluun on valittu vuodet 2011, 2015 ja 2019. Tuoreimmat Tilastokeskuksen tarjoamat pendelöintitiedot ovat vuodelta 2019. Katsaus kuvaa täten hyvin pandemiaa edeltänyttä kehitystä, aikaa ennen työelämän muuttumista aiempaa monipaikkaisemmaksi.

Pendelöinnillä tarkoitetaan tässä katsauksessa työssäkäyntiä asuinkunnan ulkopuolella. Katsauksessa puhutaan kunnan ulkopuolelta kuntaan töihin tulevien määrästä, eli **sisäänpendelöinnistä** sekä kunnan ulkopuolella työssäkäyvien määrästä, eli **ulospendelöinnistä**. **Nettopendelöinnillä** tarkoitetaan näiden erotusta. **Positiivinen** nettopendelöintiluku tarkoittaa, että alueelle tulevien työllisten määrä on suurempi kuin alueelta sen ulkopuolella työssäkäyvien määrä. **Negatiivinen** nettopendelöinti kertoo puolestaan alueelta lähtevien työllisten määrän olevan suurempi kuin alueelle työhön tulevien määrä.

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

2. Väestö, työpaikat ja työpaikkaomavaraisuus 2011-2019

Väestö, työpaikat ja työlliset 2011-2019

		2011	2015	2019
Tampereen kaupunkiseutu	Työpaikat	164700	160600	176900
	Työlliset	161400	157500	175000
	Väestö	360700	377000	393900
Tampere	Työpaikat	118900	115700	126700
	Työlliset	96500	94200	106200
	Väestö	215200	225100	238100
Kehyskunnat	Työpaikat	45900	44900	50200
	Työlliset	64900	63200	68800
	Väestö	145600	151900	155700

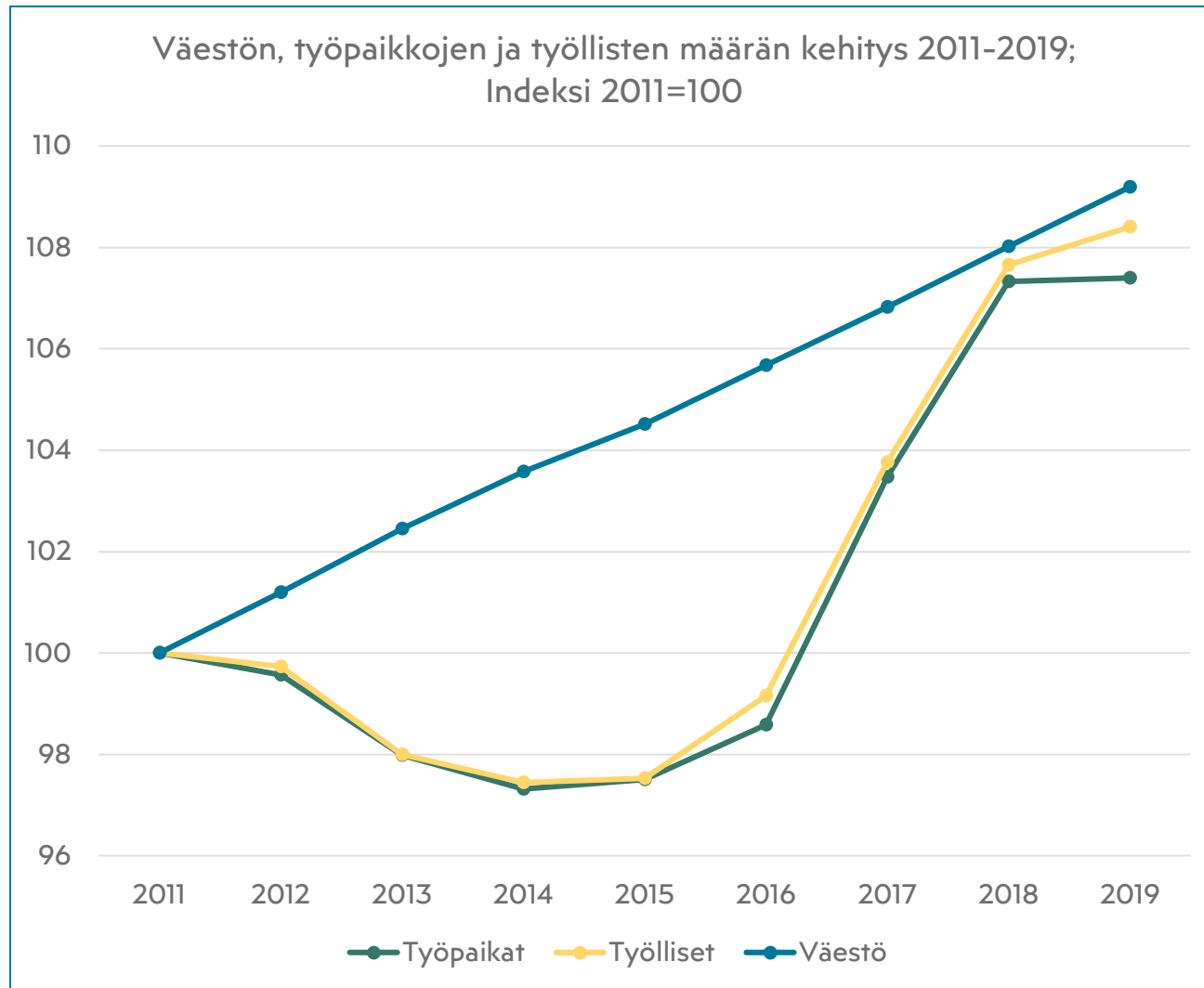
2011-2019

+ 12 200 työpaikkaa	+7,4 %
+ 13 600 työllistä	+8,4 %
+ 33 200 asukasta	+9,2 %
+ 7800 työpaikkaa	+6,6 %
+ 9700 työllistä	+10,0 %
+ 23000 asukasta	+10,6 %
+ 4400 työpaikkaa	+9,5 %
+ 3900 työllistä	+6,1 %
+ 10200 asukasta	+7,0 %

Tampereen kaupunkiseudun työllinen väestö on kasvanut vuosien 2011-2019 aikana nopeammin kuin työpaikat. Tampereella väestönkasvu on ollut vielä muuta seutua nopeampaa. Kehyskunnissa työpaikkojen määrä on puolestaan kasvanut työllistä väestöä nopeammin. Kehyskunnat ovat muuttuneet hiljalleen asuinkunnista myös työpaikkojen sijaintikunniksi.

Seudun työpaikkakehitys lähti nousuun vuonna 2015 alkuvuosikymmenen taantuman jälkeen, ja 2015 jälkeen työpaikkojen ja työllisten määrä kasvoi nopeasti. Työllisten määrä kasvoi työpaikkojen määrää enemmän, minkä seurauksena **pendelöinti seudun ulkopuolelle on lisääntynyt erityisesti vuoden 2015 jälkeen.**

Väestö, työpaikat ja työlliset 2011-2019 TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

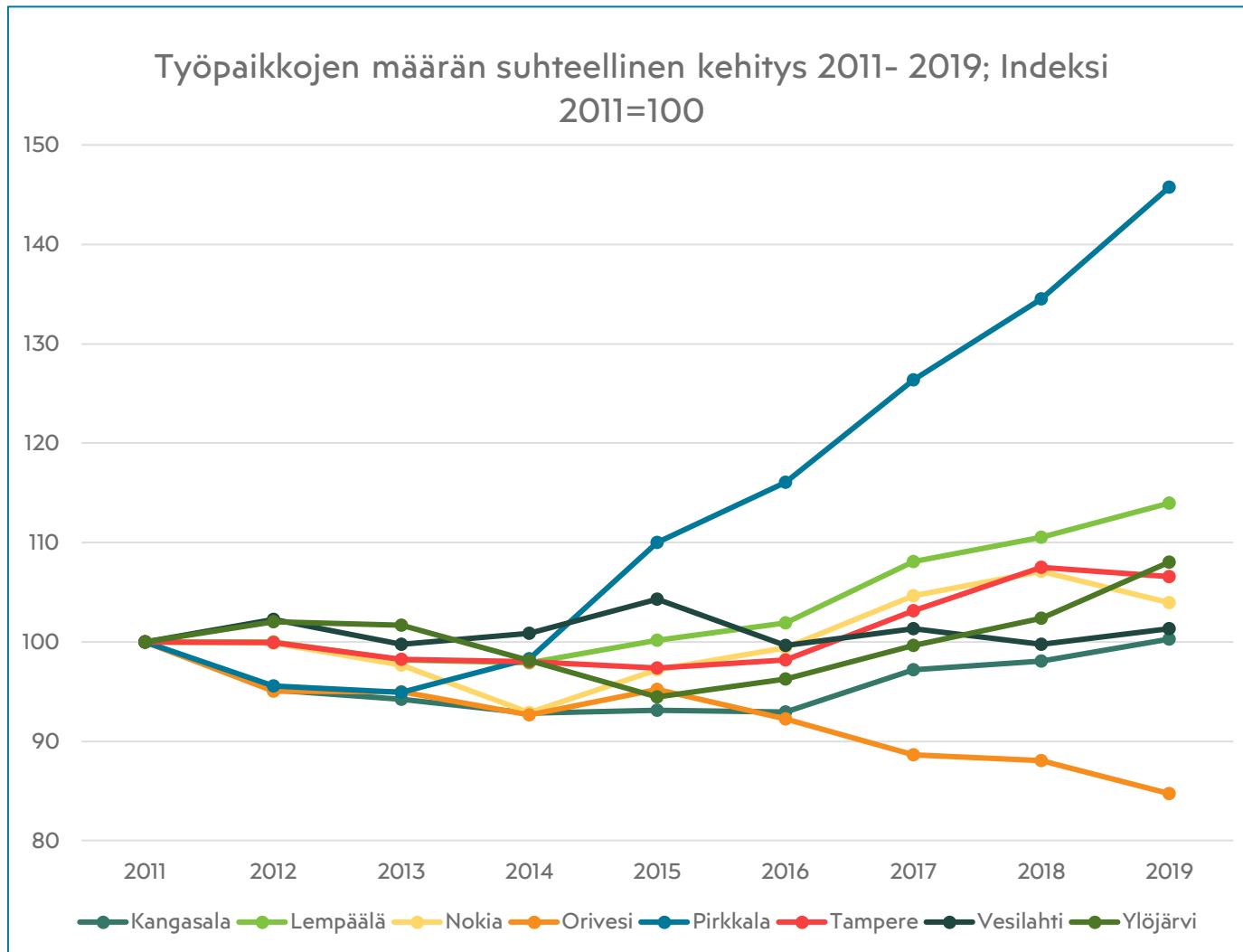
Kaupunkiseudun työpaikkojen, työllisten ja väestön määrän kehityksen vertailu vuosien 2011-2019 välillä paljastaa **väestönkasvun ja työmarkkinoiden kehityksen erilaisen logiikan**. Väestönkasvu on jo pitkään jatkunut kaupunkiseudulla tasaisella, noin 4000 asukkaan vuosikasvulla, kun taas työpaikkojen ja työllisten määrän kasvu on heilahdellut talouden suhdanteiden mukaan.

Työpaikkojen ja työllisten määrä väheni seudulla vuosien 2011 ja 2014 välillä. Vuoden 2011 taso ylitettiin vasta vuonna 2017. Vuosien 2017-2018 aikana seudun työpaikkojen ja työllisten määrän kasvu oli jopa väestönkasvua nopeammin.

Pendelöinnin näkökulmasta mielenkiintoista on vuoden 2019 tilastoissa tapahtunut työllisten ja työpaikkojen kehityksen erkaneminen. **Kun työllisten määrä on kasvanut selvästi työpaikkojen määrää enemmän, tarkoittaa se myös pendelöinnin lisääntymistä tuolla aikavälillä.**

Työpaikkojen määrän kaupunkiseudun kunnissa 2011-2019

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

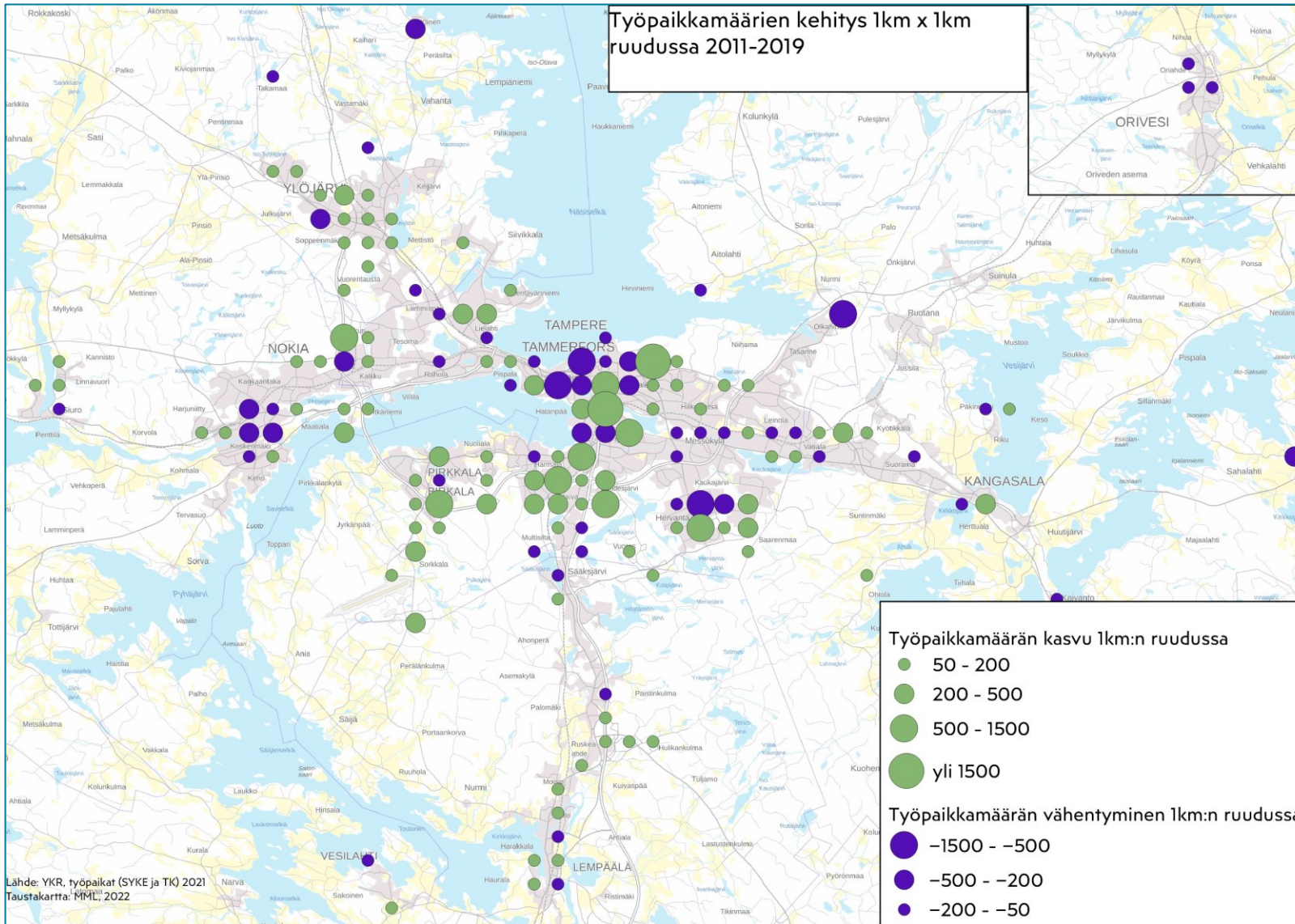
Kuva kertoo kaupunkiseudun kuntien työpaikkamäärien suhteellisen kehityksen vuosien 2011 ja 2019 välillä.

Kehityksestä voidaan huomata erityisesti Pirkkalan positiivinen työpaikkakehitys suhteessa muihin kuntiin vuodesta 2015 lähtien. Pirkkalan työpaikkamäärä on kasvanut 46 prosenttia, kun muiden kuntien työpaikkamäärä pl. Orivesi on kasvanut 0-14 prosenttia.

Toiseksi eniten työpaikkamäärä on kasvanut Lempäälässä (14%). Kangasalan työpaikkamäärä on käytännössä pysynyt samana kuin vuonna 2011. Ainostaan Oriveden työpaikkamäärä on vuoden 2011 tasoa alhaisempi.

Työpaikkojen määrän kehitys kaupunkiseudulla 2011-2019

TAMPEREEN KAUPUNKISEUTU

Kartta kuvaa työpaikkamäärien kehitystä 1 km x 1km tilastoruuduissa vuosien 2011-2019 välillä. Pallon koko kuvaa työpaikkamäärän kasvua / vähenemää kyseisellä alueella.

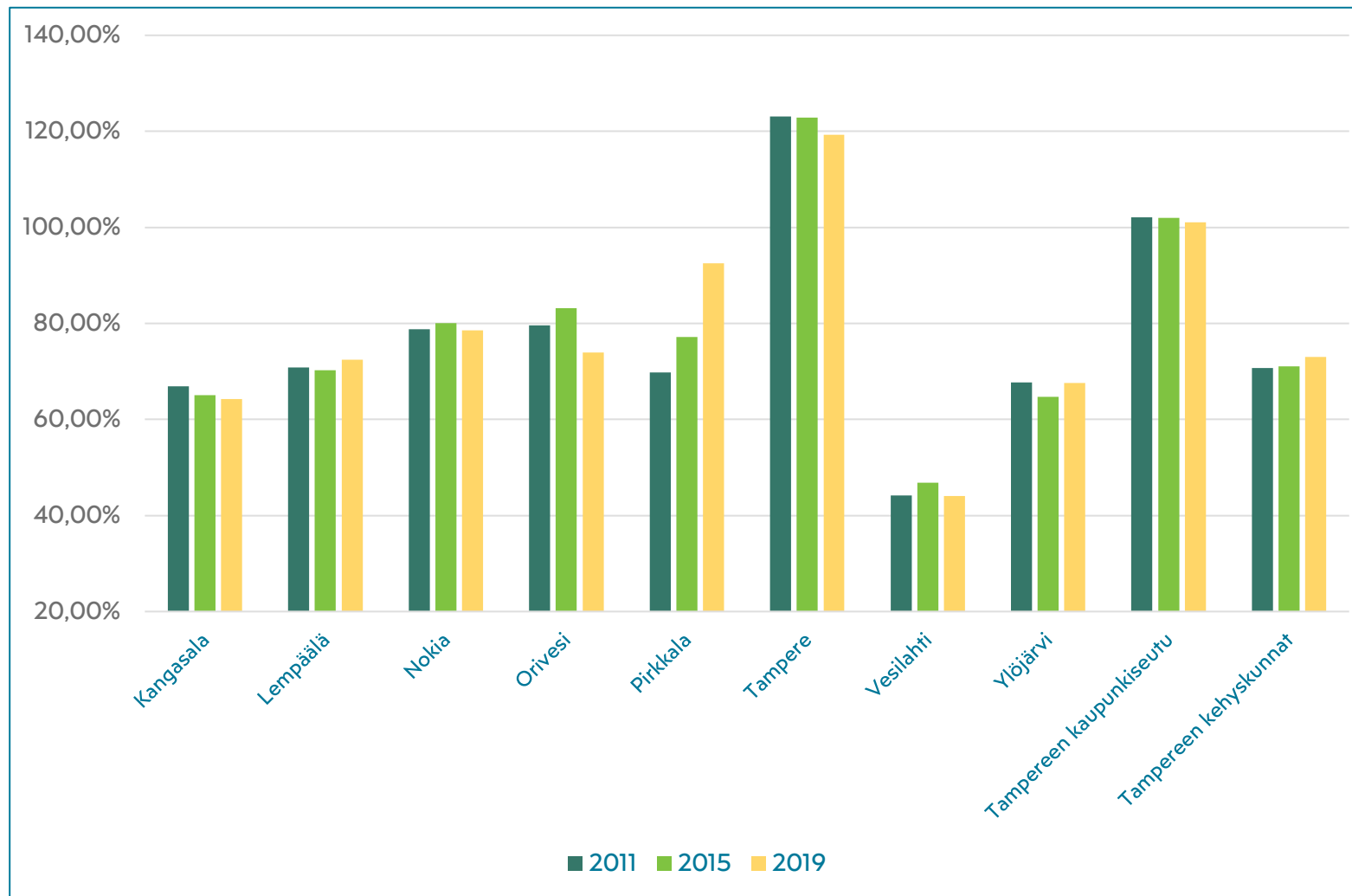
Alueellisesti työpaikkojen määrä on kasvanut erityisesti Tampereen keskustan eteläosassa ja Lakalaivasta Pirkkalaan ulottuvalla kehätien varren vyöhykkeellä.

Aineisto osoittaa työpaikkojen määrän vähentyneen esimerkiksi Tampereen keskustan länsiosassa sekä Nokian keskustassa.

Huom. Käytettyyn YKR-ruutuaineistoon sisältyy epätarkkuuksia liittyen samojen työpaikkojen sijantiin eri vuosina.

Työpaikkaomavaraisuus seudulla 2011-2019

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Kaupunkiseudun työpaikkaomavaraisuus on tarkastelujaksolla ollut hieman yli 100 % .

Kaupunkiseudun rajat vastaavat siis hyvin seudun työssäkäyntialueen rajoja.

Sekä työpaikkojen että väestön määrä on kasvanut, mutta väestönkasvu on ollut näistä suurempaa. **Tämä on johtanut työpaikkaomavaraisuuden pieneen laskuun koko seudun osalta.**

Kunnissa työpaikkaomavaraisuus on **kasvanut Pirkkalassa ja Lempäälässä**. Varsinkin Pirkkalassa kasvu on ollut merkittävää.

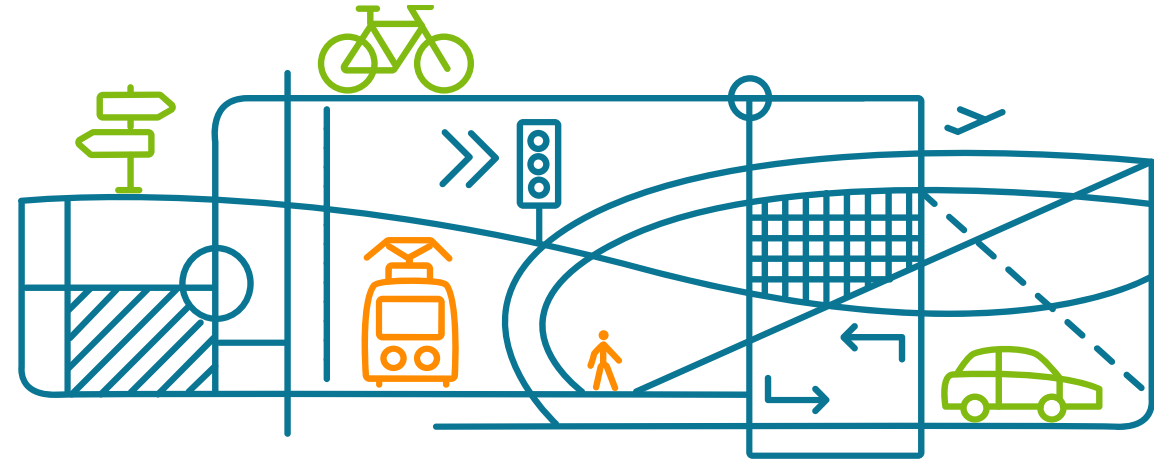
Työpaikkaomavaraisuus ilmaisee alueella työssäkäyvien ja alueella asuvan työllisen työvoiman määrän välisen suhteen. Jos työpaikkaomavaraisuus on yli 100 %, on alueen työpaikkojen lukumäärä suurempi kuin alueella asuvan työllisen työvoiman lukumäärä. Jos taas työpaikkaomavaraisuus on alle 100 %, on tilanne päinvastainen.

Lähde: Tilastokeskus 2021

Keskeiset nostot väestön ja työpaikkojen kehityksestä

1. Väestönkasvu on ollut koko seudulla nopeampaa kuin työpaikkojen määrän kasvu.
2. Varsinkin Tampereella väestönkasvu on korostunut suhteessa työpaikkakehitykseen. Kehyskunnissa työpaikkojen määrä on kasvanut väestöä nopeammin.
3. Kaupunkiseudun työpaikkaomavaraisuus on em. johdosta pienentynyt, ja työssäkäynti alueen ulkopuolella lisääntynyt.

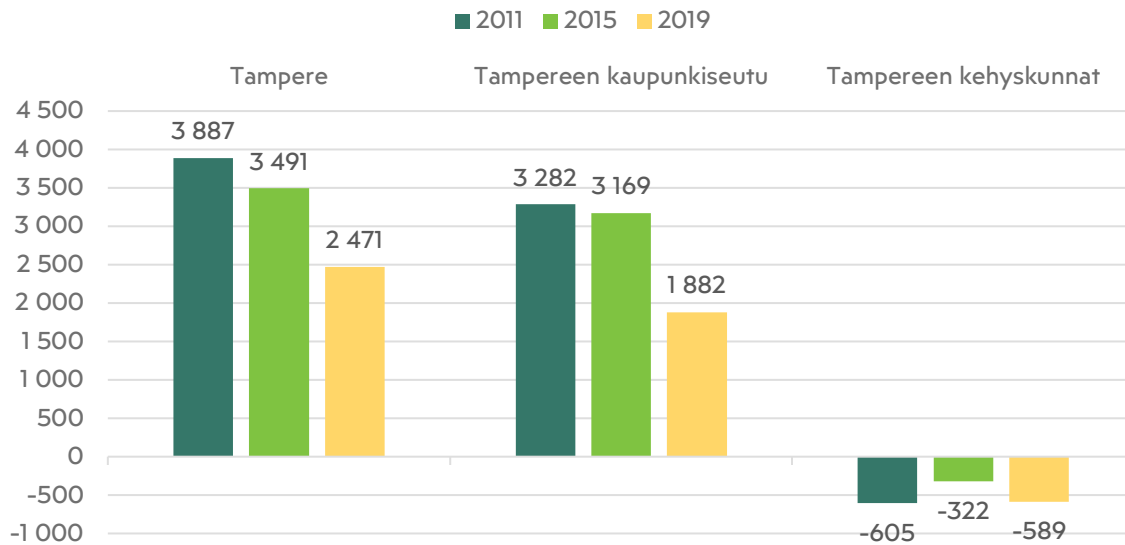
TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

3. Pendelöinnin kehitys Tampereen kaupunkiseudun ja muun Suomen välillä 2011 - 2019

Pendelöinnin kehitys Tampereen kaupunkiseudun ja muun Suomen välillä

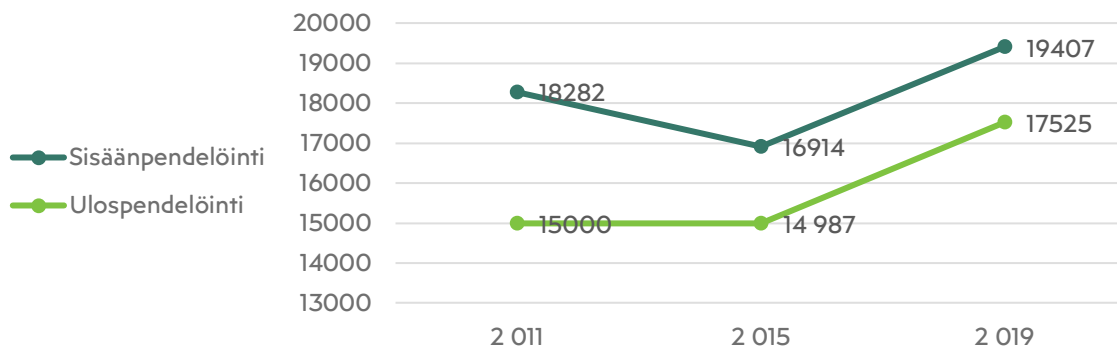
Nettopendelöinti kaupunkiseudun ja muun Suomen välillä

Kaupunkiseudun nettopendelöinti muualle Suomeen on ollut positiivinen koko tarkastelujakson ajan. **Alueella on siten käynyt töissä enemmän ihmisiä, kuin täältä on lähtenyt töihin alueen ulkopuolelle.** Positiivisuus on kuitenkin pienentynyt tarkastelujaksolla. Tämä johtuu erityisesti ulospendelöinnin kasvamisesta.

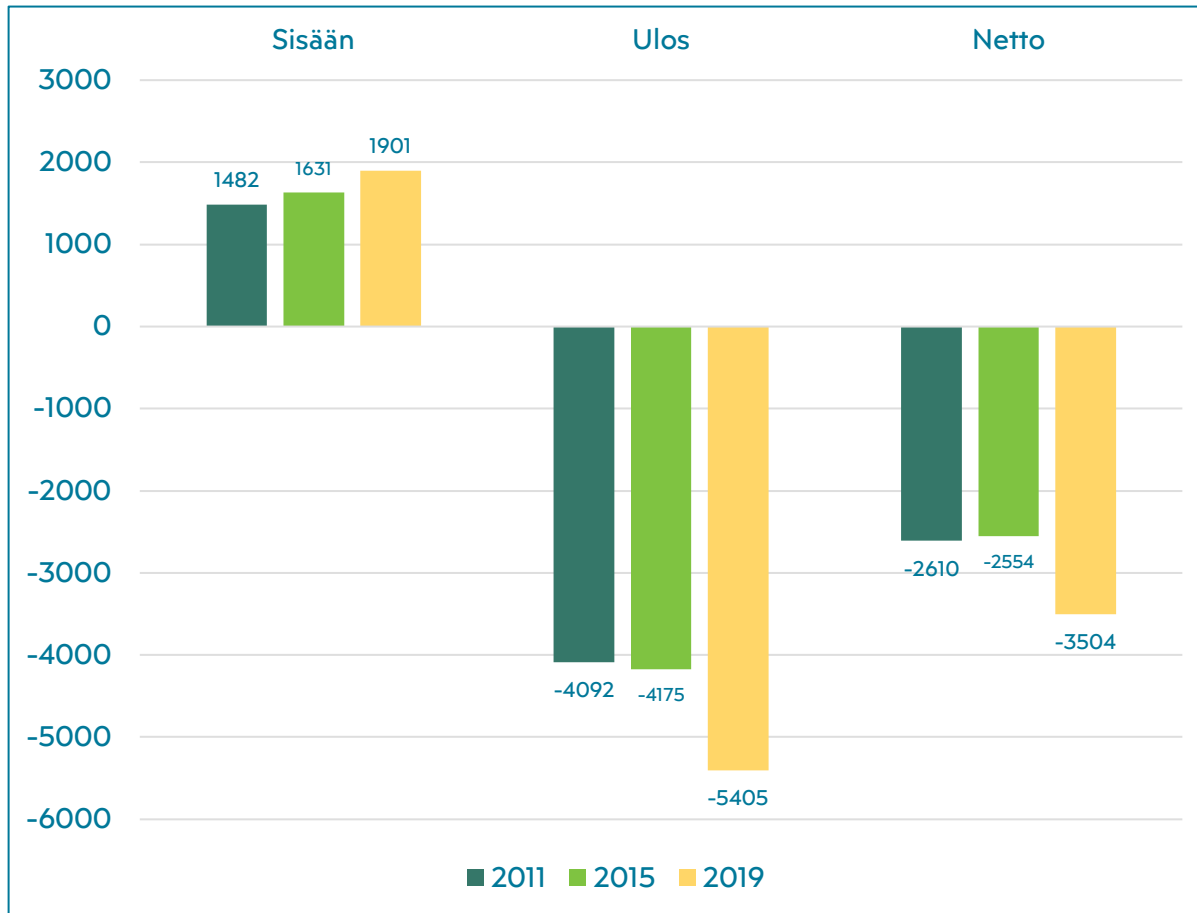
Tampereen nettopendelöinti kaupunkiseudun ulkopuolelle on tarkastelujaksolla ollut positiivinen. Näin ollen Tampereella käydään töissä seudun ulkopuolelta enemmän kuin Tampereelta lähdetään töihin seudun ulkopuolelle. Vuonna 2019 nettopendelöinti oli noin 2 500 työntekijää positiivinen. **Tarkastelujaksolla positiivisuus on kuitenkin pienentynyt.**

Sisään - ja ulospendelöinti kaupunkiseudun ja muun Suomen välillä

Kehyskuntien nettopendelöinti kaupunkiseudun ulkopuolelle oli puolestaan noin 600 työntekijää negatiivinen. Eli kehyskunnista käydään töissä seudun ulkopuolella enemmän kuin mitä seudun ulkopuolelta tullaan töihin kehyskuntiin. **Kehyskunnissa nettopendelöinti muun Suomen kanssa on pysynyt lähes ennallaan.**

Pendelöinnin kehitys Tampereen kaupunkiseudun ja pääkaupunkiseudun välillä

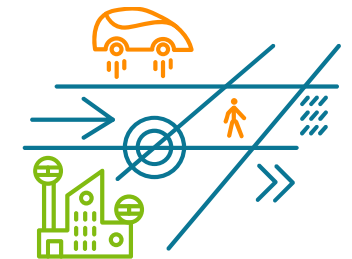
Tampereen kaupunkiseudun nettopendelöinti pääkaupunkiseudulle on ollut tarkastelujaksolla negatiivinen, eli seudulta on pendelöity pääkaupunkiseudulle enemmän kuin mitä sieltä on pendelöity seudulle.

Pendelöinti pääkaupunkiseudulta Tampereen seudulle on kasvanut tarkastelujaksolla. Tampereen seudulta pääkaupunkiseudulle kohdistuvan pendelöinnin kehitys on kuitenkin ollut voimakkaampaa. Varsinkin vuosien 2015 ja 2019 välillä on tapahtunut merkittävää pääkaupunkiseudulle suuntautuvien työmatkojen kasvua. Tämän seurauksena seudun nettopendelöinnin negatiivisuus suhteessa pääkaupunkiseutuun on kasvanut.

Pääkaupunkiseudun vaikutus Tampereen seudun nettopendelöintilukuun on merkittävä: Ilman pääkaupunkiseudulle suuntautuvaa pendelöintiä Tampereen seudun nettopendelöinti olisi huomattavasti positiivisempi.

Tampereen seutu – muu Suomi pendelöinti 2019

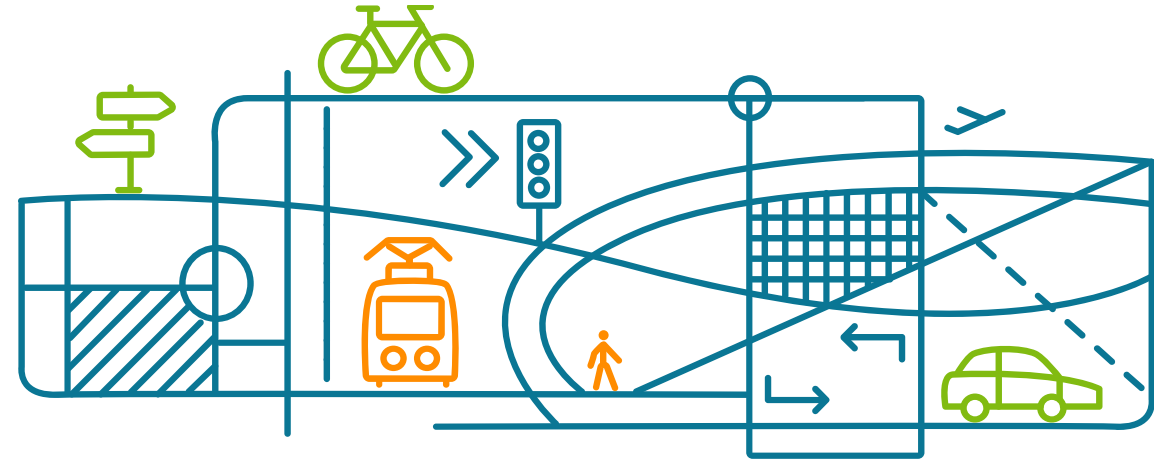
Top 10 kuntaa, joista eniten sisäänpendelöintiä vuonna 2019	Top 10 kuntaa, joihin eniten ulospendelöintiä vuonna 2019
Akaa 2360	Helsinki 3350
Valkeakoski 2280	Valkeakoski 1142
Hämeenkyrö 1906	Vantaa 1061
Sastamala 1708	Hämeenlinna 993
Helsinki 1154	Espoo 980
Pälkäne 914	Sastamala 929
Hämeenlinna 815	Akaa 791
Ikaalinen 473	Hämeenkyrö 680
Jyväskylä 454	Turku 482
Espoo 449	Jyväskylä 458

Keskeiset nostot Tampereen kaupunkiseudun ja muun Suomen välisestä pendelöintikehityksestä

1. Kaupunkiseudun nettopendelöinti muualle Suomeen on ollut tarkastelujaksolla positiivinen. Eli kaupunkiseudulle on tullut töihin enemmän kuin täältä on käyty työssä muualla Suomessa.
2. Seudun positiivinen nettopendelöinti on kuitenkin pienentynyt vuosien 2011 ja 2019 välillä. Muutos johtuu erityisesti Tampereelta pääkaupunkiseudulle suuntautuvan pendelöinnin kasvusta.
3. Pääkaupunkiseudun suhteen seudun nettopendelöinti on negatiivinen. Pääkaupunkiseudulle on lähdetty enemmän töihin kuin Tampereen seudulle on tultu pääkaupunkiseudulta. Tilanne on korostunut erityisesti vuosien 2015 ja 2019 välillä. Ilman pääkaupunkiseudun vaikutusta Tampereen seudun nettopendelöinti olisi huomattavasti positiivisempi.

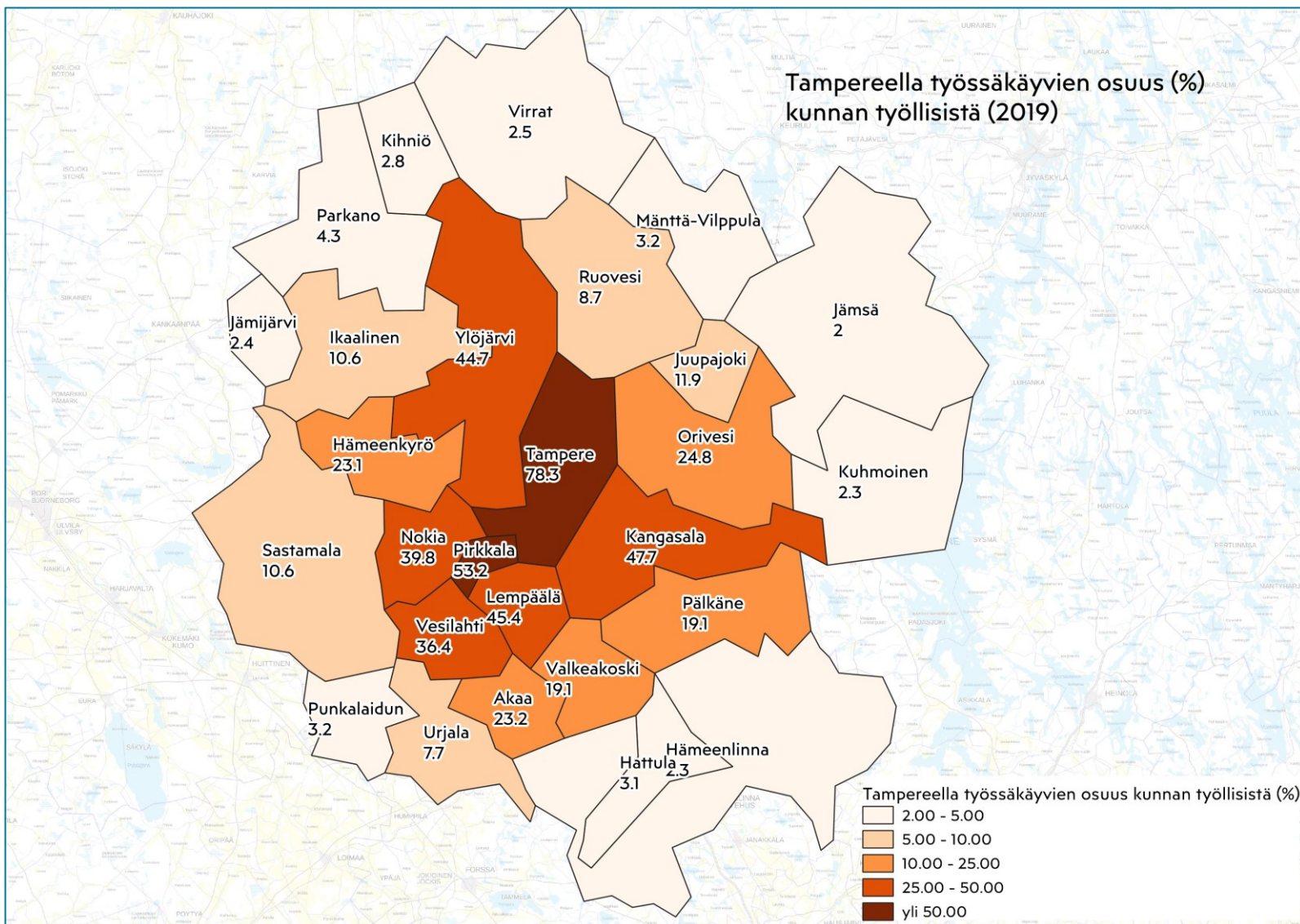
TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

4. Pendelöinnin kehitys Tampereen kaupunkiseudun sisällä 2011 - 2019

Tampereella työssäkäyvien osuus 2019

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

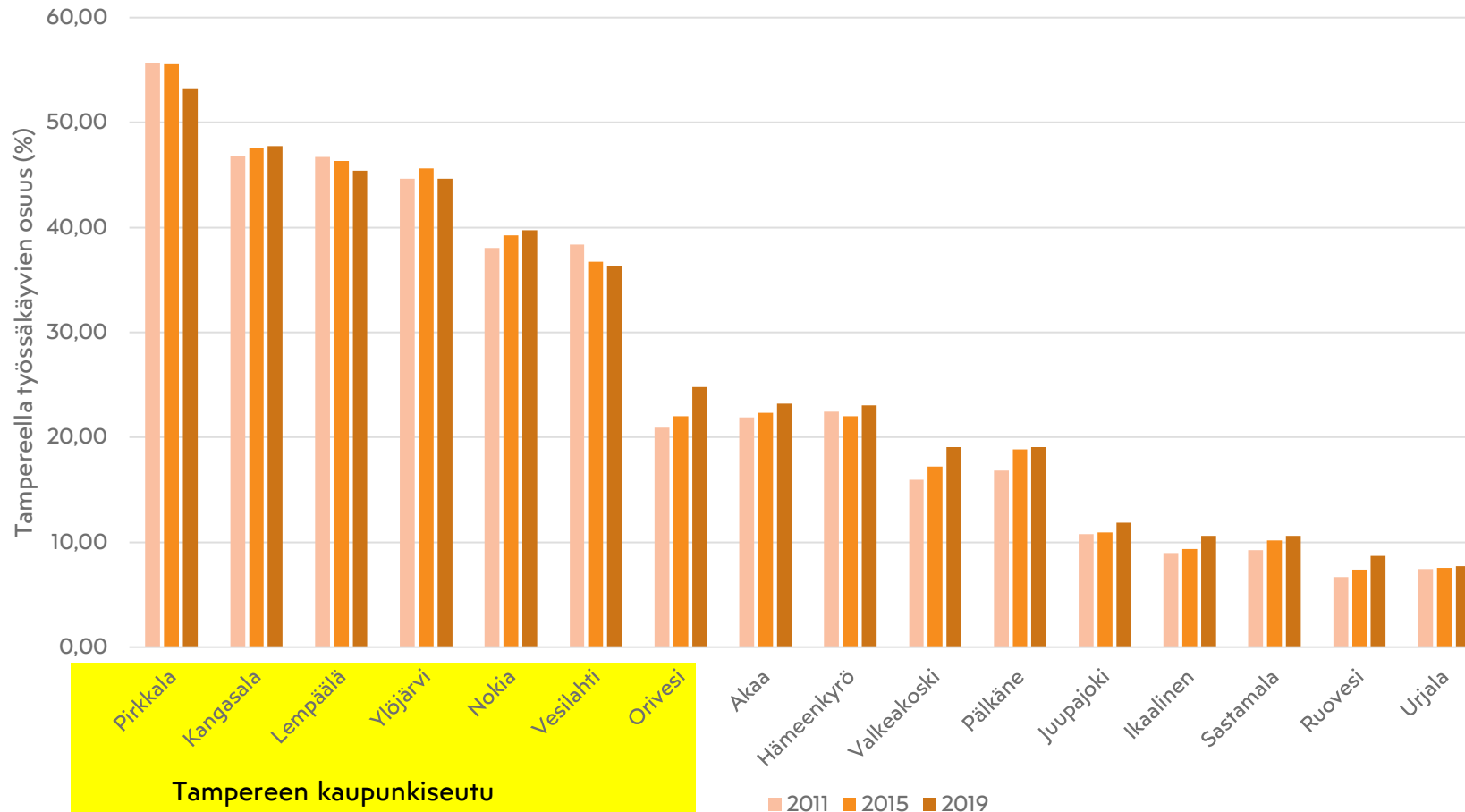
Kartta kuvaa Tampereella työssäkäyvien osuutta (%) kunnan työllisistä vuonna 2019. Kartassa ovat mukana kaikki ne kunnat, joiden työllisistä vähintään 2% kävi töissä Tampereella.

Tampere on vahva työpaikkakeskittymä. Tampereella työssäkäynti oli yleisintä Pirkkalassa (53%). Muista seudun kehyskunnista vajaa puolet kävi töissä Tampereella. Nokialla, Orivedellä ja Vesilahdella Tampereella työssäkäynti oli vähäisintä.

Seudun ”kakkoskehän” kunnista, kuten Akaassa, Valkeakoskella ja Hämeenkyrössä, oli Tampereella työssäkäynnin osuus yleisesti hieman yli 20 %. Pirkanmaan maakunnan reuna-alueilla Tampereella työskentelyn osuus putoaa alle 5 prosenttiin työllisistä.

Tampereella työssäkäynnin kehitys 2011-2019

Tampereella työssäkävien osuus kunnan työvoimasta 2011-2019

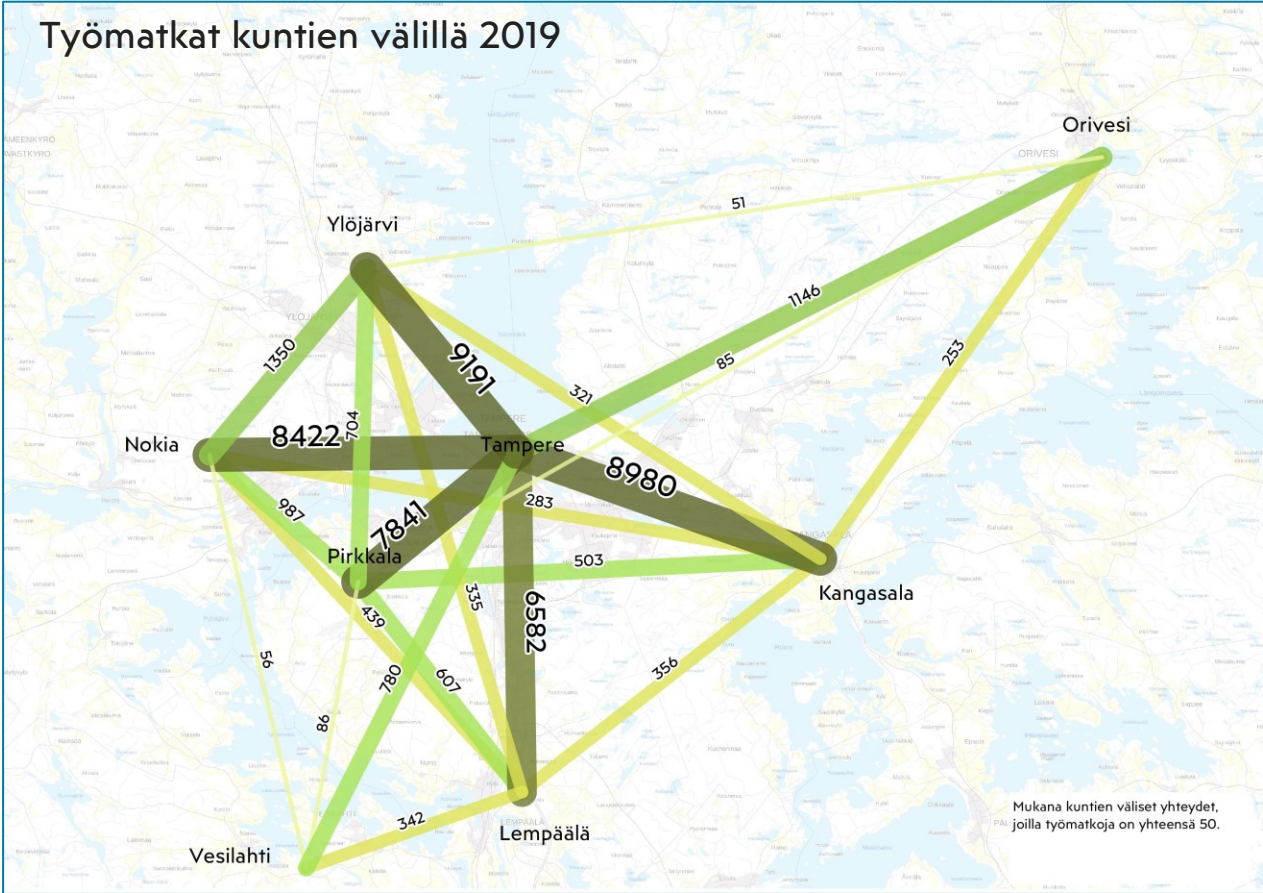

Työssäkäynti Tampereella on selvästi yksi kaupunkiseudun kuntia muista Pirkanmaan kunnista erottava tekijä.

Tampereella työssäkävien osuus on kehittynyt eritahtisesti kunnittain. Monissa seudun ulkopuolisissa Pirkanmaan kunnissa Tampereella työskentely on yleistynyt tarkastelujaksolla. Kaupunkiseudun kunnissa taas on havaittavissa kuntakohtaista vaihtelua.

Voimakkaasti työpaikkamäärää kasvattaneesta Pirkkalassa on Tampereella työssäkäynnin osuus vähentynyt. Oriveden osalta on taas nähtävissä nousua Tampereella työssäkäynnin osuudessa. Tässä mielessä Orivesi on tullut lähemmäksi muita kaupunkiseudun kuntia.

Tampereen kaupunkiseudun kuntien väliset työmatkat 2011-2019

Kartta kuvaa työssäkäyntiä kuntien välillä vuonna 2019. Luvut sisältävät työmatkat kuntien välillä molempiin suuntiin. Työmatkojen volyymeista suurimmat olivat vuonna 2019 Tampereen ja suurimpien kehyskuntien välillä. Kehyskuntien välillä työmatkojen määrä oli suurin on Nokian ja Ylöjärven välillä. Lisäksi kartassa korostuvat muiden kehyskuntien ja Pirkkalan väliset työmatkat.

Alla oleva taulukko kuvaa työmatkojen volyymin kehitystä kuntien välillä molempiin suuntiin. Eniten työmatkojen määrä on kasvanut Pirkkalan ja Kangasalan, Pirkkalan ja Lempäälän sekä Pirkkalan ja Ylöjärven väleillä.

Kunnat	Työmatkoja 2011	Työmatkoja 2019	Muutos	Muutos (%)
Tampere ja Ylöjärvi	8288	9191	903	10,9
Kangasala ja Tampere	8429	8980	551	6,5
Nokia ja Tampere	7467	8422	955	12,8
Pirkkala ja Tampere	6436	7841	1405	21,8
Lempäälä ja Tampere	5962	6582	620	10,4
Nokia ja Ylöjärvi	954	1350	396	41,5
Orivesi ja Tampere	1062	1146	84	7,9
Nokia ja Pirkkala	719	987	268	37,3
Tampere ja Vesilahti	787	780	-7	-0,9
Pirkkala ja Ylöjärvi	434	704	270	62,2
Lempäälä ja Pirkkala	394	607	213	54,1
Kangasala ja Pirkkala	305	503	198	64,9

Tampereen kaupunkiseudun TOP 10 pendelöintisuunnat

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

TOP 10 pendelöintisuunnat 2019

	Työmatka	Työmatkoja 2019
1	Kangasala → Tampere	6758
2	Ylöjärvi → Tampere	6 673
3	Nokia → Tampere	5 830
4	Pirkkala → Tampere	4 893
5	Lempäälä → Tampere	4 775
6	Tampere → Pirkkala	2 948
7	Tampere → Nokia	2 592
8	Tampere → Ylöjärvi	2 518
9	Tampere → Kangasala	2 222
10	Tampere → Lempäälä	1 807

TOP 10 kasvanutta pendelöintisuuntaa 2011-2019

		Työmatkoja 2011	Työmatkoja 2019	Muutos	Muutos (%)
1.	Kangasala → Pirkkala	202	355	153	75,7
2.	Ylöjärvi → Pirkkala	279	477	198	71,0
3.	Tampere → Pirkkala	1 786	2 948	1 162	65,1
4.	Lempäälä → Pirkkala	251	402	151	60,2
5.	Ylöjärvi → Nokia	513	791	278	54,2
6.	Nokia → Pirkkala	414	624	210	50,7
7.	Pirkkala → Ylöjärvi	155	227	72	46,5
8.	Pirkkala → Kangasala	103	148	45	43,7
9.	Pirkkala → Lempäälä	143	205	62	43,4
10.	Tampere → Vesilahti	64	84	20	31,3

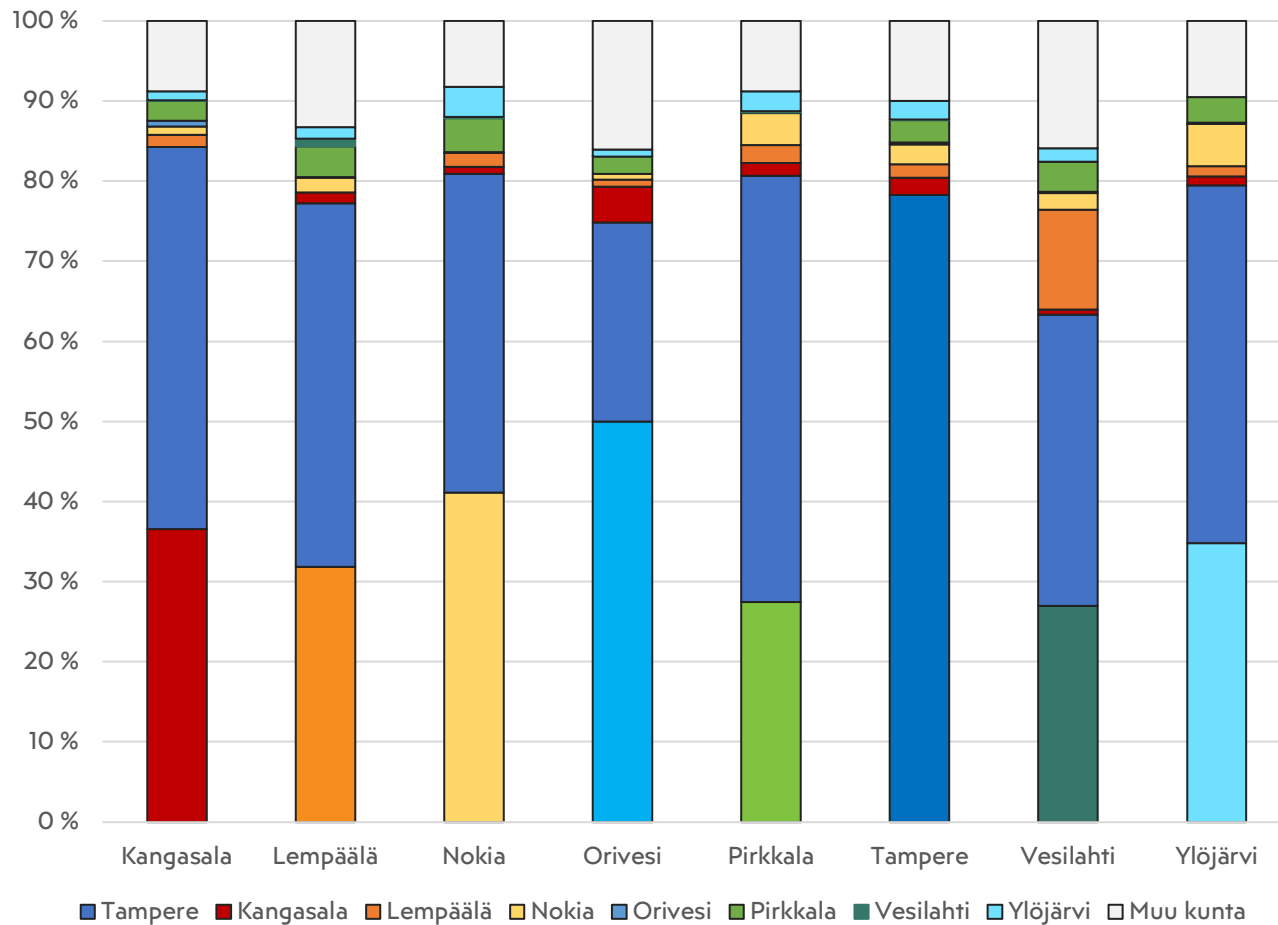
Seudun yleisimmät pendelöintisuunnat kulkevat suurimmista kehyskunnista Tampereelle. Yhdensuuntaisessa tarkastelussa yleisin suunta on Kangasalta Tampereelle. Tampereelta kehyskuntiin kulkevasta pendelöinnistä yleisintä on työssäkäynti Tampereelta Pirkkalaan.

Työmatkojen määrä on kasvanut vuosien 2011 ja 2019 välillä suhteellisesti eniten Pirkkalaan suuntautuvissa työmatkoissa. Kehyskuntien lisäksi myös Tampereelta Pirkkalaan suuntautuvien työmatkojen määrä on kasvanut merkittävästi.

Ulospendelöinti Tampereen kaupunkiseudun kunnissa

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Työssäkäyntikunta Tampereen seudun kunnissa
asuinkunnan mukaan (ulospendelöinti) 2019

Ulospendelöinti, eli työssäkäynti oman kunnan ulkopuolella, on Tampereen seudun kehyskunnissa huomattavasti keskuskaupunkia yleisempää.

Jokaisesta kehyskunnasta vähintään puolet työllisistä käy töissä kotikuntansa ulkopuolella, kun taas tamperelaisista lähes 80 % käy töissä kotikunnassaan.

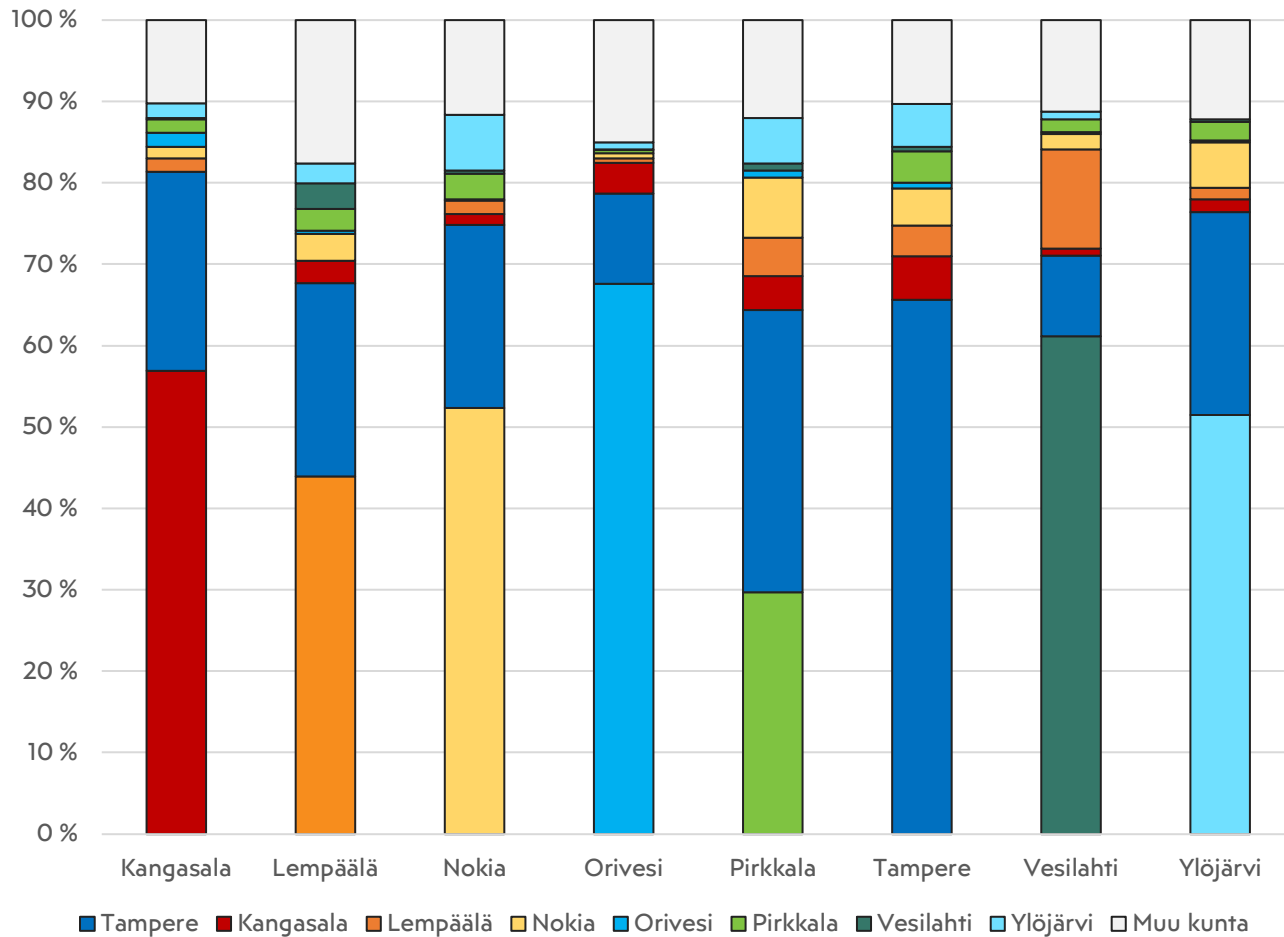
Eniten ulospendelöintiä tapahtuu Pirkkalassa, Vesilahdella ja Lempäälässä. Vähiten ulospendelöintiä tapahtuu kehyskunnista Orivedellä.

Seudun ulkopuolella työskentelee yleisesti noin 10 % työllisistä. Eniten seudun ulkopuolella työskennellään Orivedellä ja Vesilahdella.

Sisäänpendelöinti Tampereen kaupunkiseudun kunnissa

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Asuinkunta Tampereen seudun kunnissa
työssäkäyntikunnan mukaan 2019 (sisäänpendelöinti)

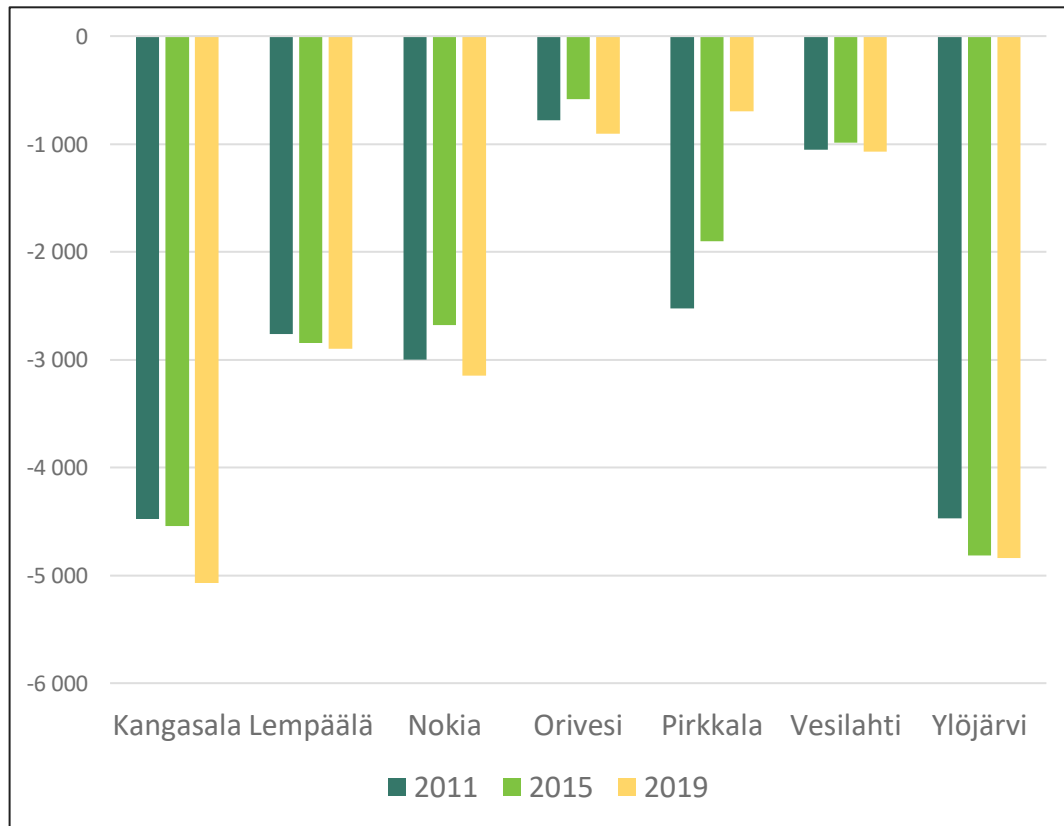

Sisäänpendelöinti kunnan ulkopuolelta on seudun kunnissa yleisintä Pirkkalassa, jossa työskentelevistä yli 70 % tulee töihin kunnan ulkopuolelta. Pirkkala saa suuren osan työvoimastaan Tampereelta, mutta myös muista seudun kehyskunnista.

Seudun kunnista Lempäälä on toinen, jonka työvoimasta yli puolet tulee töihin kunnan ulkopuolelta. Lempäälään pendelöidään seudun kunnista eniten seudun ulkopuolelta, erityisesti eteläiseltä Pirkanmaalta.

Pienimmät sisäänpendelöinnin osuudet löytyvät Tampereelta ja Orivedeltä.

Kehyskuntien nettopendelöinnin kehitys 2011-2019

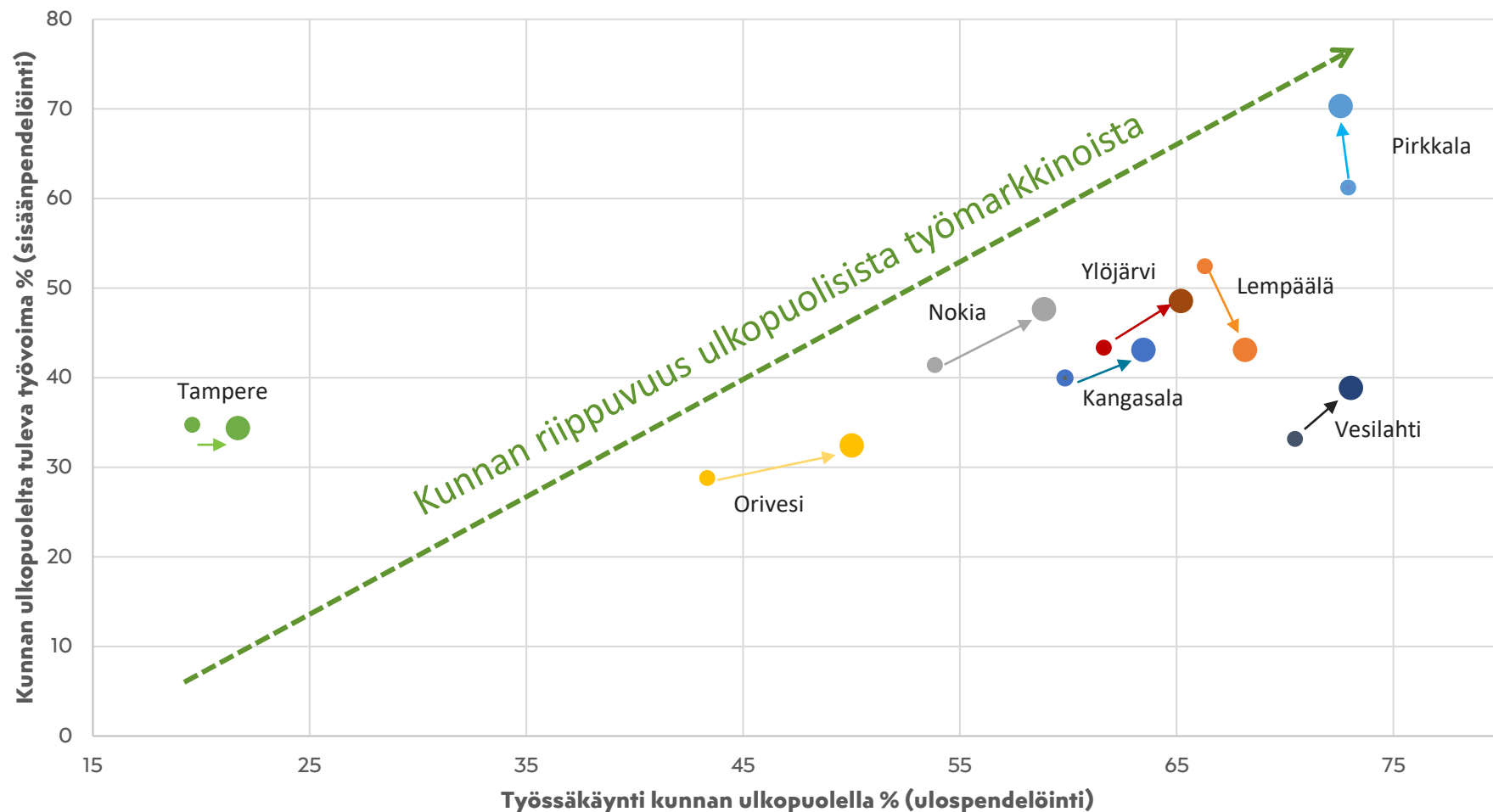

Kehyskuntien nettopendelöinti on ollut kaikissa kunnissa negatiivinen koko tarkastelujakson ajan. Kehyskunnista on lähdetty töihin muualle enemmän kuin sinne on tultu muualta. Negatiivisinta nettopendelöinti on ollut Kangasalla ja Ylöjärvellä. Lähimpänä nollaa nettopendelöinti on Pirkkalassa, Orivedellä ja Vesilahdella.

Negatiivinen nettopendelöinti on kasvanut Pirkkalaa lukuun ottamatta kaikissa kehyskunnissa. Eli kuntien ulkopuolella työssäkäyvien määrä on kasvanut enemmän kuin kuntiin muualta töihin tulevien määrä.

Kaupunkiseudun kuntien työmarkkinadynamiikka ja sen kehitys

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Kuva kertoo kunnan riippuvuudesta sen ulkopuolisiin työmarkkinoihin. Vaaka-akseli kuvaa oman kunnan ulkopuolella työskentelevien osuutta kunnan työvoimasta, pystyakseli taas muussa kunnassa asuvien osuutta kunnassa työssäkäyvistä vuosina 2011 ja 2019. Suuremmat lukemat molemmilla akseleilla kertovat suuremmasta riippuvuudesta oman kunnan ulkopuolisista työmarkkinoista.

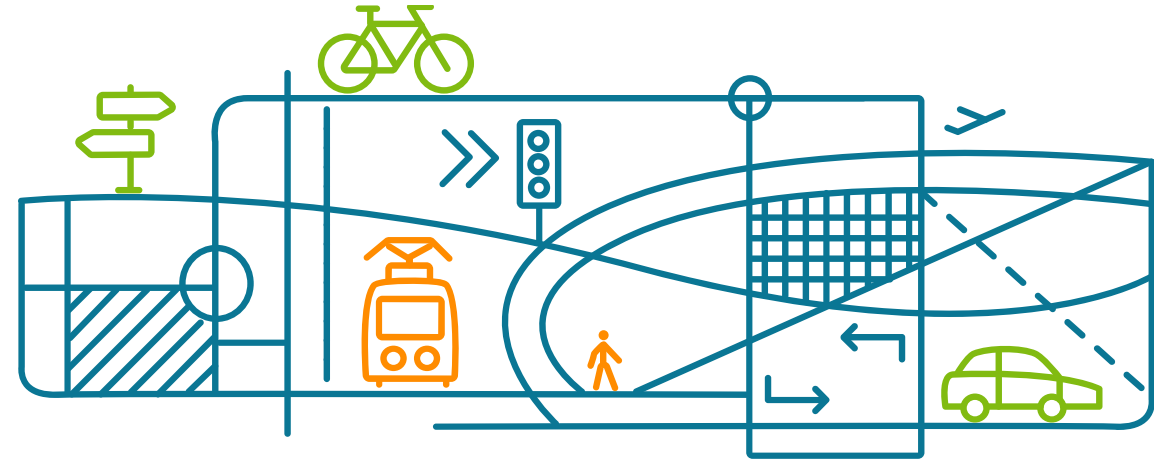
Muusta seudusta riippuvaisimmat työmarkkinat ovat tässä vertailussa Pirkkalassa, jossa suuri osa työllisistä (73%) käy töissä kunnan ulkopuolella sekä suuri osa kunnan työpaikoista (70%) täyttyy muista kunnista tulevalla työvoimalla.

Yleinen kehitys vuosien 2011 ja 2019 välillä on vienyt seudun kuntien työmarkkinoita suuremman keskinäisen riippuvuuden suuntaan.

Keskeiset nostot kaupunkiseudun sisäisen pendelöinnin kehityksestä

1. Työssäkäynti Tampereella on kaupunkiseudun kuntia muista Pirkanmaan kunnista keskeisesti erottava tekijä. Suurimmista kehyskunnista 40-53 % työllisistä kävi töissä Tampereella vuonna 2019.
2. Työssäkäynti toisessa kunnassa on huomattavasti yleisempää kehyskunnissa kuin Tampereella. Tamperelaisista lähes 80 % käy töissä kotikunnassaan.
3. Pendelöinti on seudulla yleisintä Tampereen ja Ylöjärven sekä Tampereen ja Kangasalan välillä. Työmatkamäärien kasvu on ollut vuosien 2011 ja 2019 välillä suurinta Pirkkalaan suuntautuvissa työmatkoissa.
4. Kuntien riippuvuus ulkopuolisista työmarkkinoista on kasvanut. Työmarkkinat ovat aikaisempaa seudullisemmat.

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

5. Keskeiset nostot kunnittain

Kangasala

Kangasala on seudun suuremmista kehyskunnista selkeimmin asuinkunta. Kunnan työllisistä hieman yli 61 % käy töissä kunnan ulkopuolella, pääosin Tampereella (50,6 %).

Tarkastelujaksolla Kangasalan väestömäärä on kasvanut työpaikkojen määrä nopeammin. Työpaikkojen määrä kunnassa oli samalla tasolla vuonna 2011 ja 2019. Tämä kertoo lisääntyneestä pendelöinnistä kunnan ulkopuolelle.

Tunnusluvut 2011- 2019:

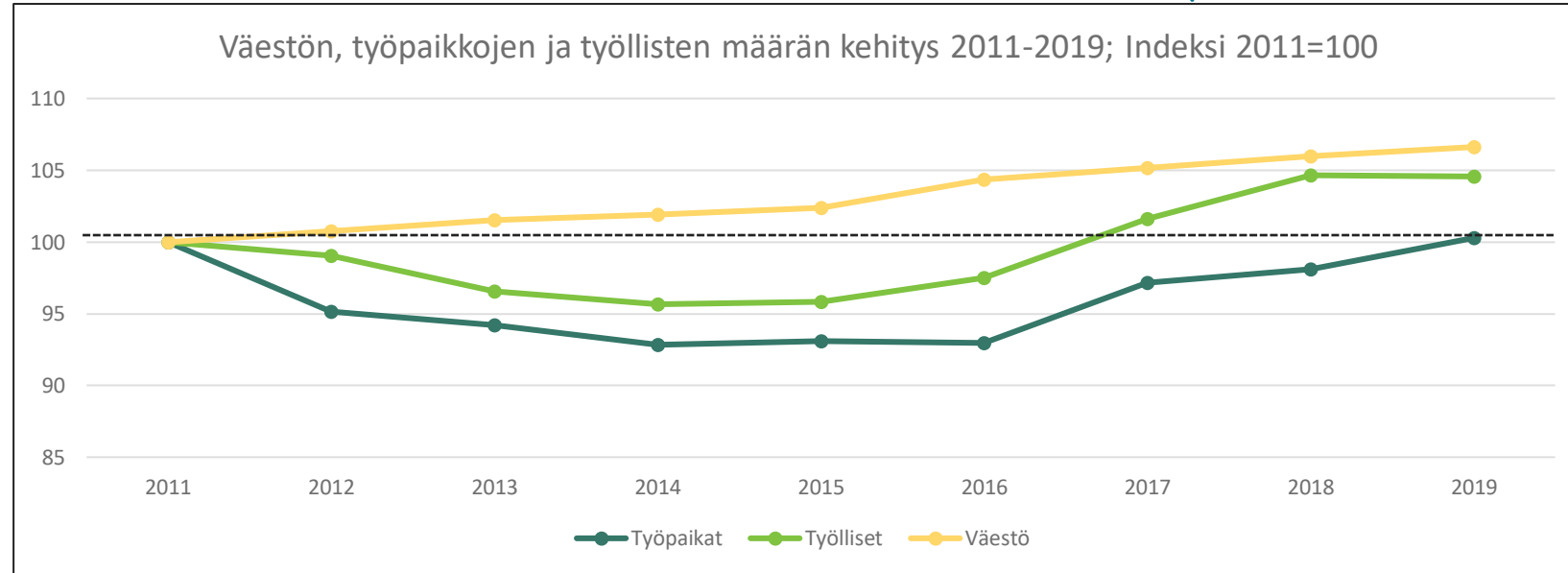
Työpaikkaomavaraisuus: 66,91 % → 64,20 %

Nettopendelöinti: - 4478 → -5 069

Työpaikat: 9056 → 9 084

Työllisiä: 13 534 → 14 153

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Työssäkäynti Kangasalle 2019

Asuinkunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Kangasala	5171	56,9
Tampere	2222	24,5
Pälkäne	321	3,5
Ylöjärvi	164	1,8
Orivesi	156	1,7
Pirkkala	148	1,6
Lempäälä	145	1,6
Nokia	134	1,5
Valkeakoski	112	1,2
Akaa	57	0,6
Muut	454	5,0

Työssäkäynti Kangasalta 2019

Työssäkäyntikunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Tampere	6 758	50,6
Kangasala	5 171	38,7
Pirkkala	355	2,7
Lempäälä	211	1,6
Helsinki	180	1,3
Pälkäne	172	1,3
Ylöjärvi	157	1,2
Nokia	149	1,1
Valkeakoski	116	0,9
Orivesi	97	0,7

Lempäälä

Lempäälä on onnistunut nopean väestönkasvun ohella kasvattamaan myös kunnassa sijaitsevien työpaikkojen määrä. Kunnan työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2019 72,47 %, mikä oli korkein luku tarkasteluajanjakson aikana.

Lempäälä työmarkkinat ovat seudulliset: Omassa kunnassa työskentelevien osuus on seudun kunnista kolmanneksi alhaisin. Lisäksi suurin osa Lempäälässä työskentelevistä (56,1%) asuu Lempäälän ulkopuolella.

Tunnusluvut 2011-2019

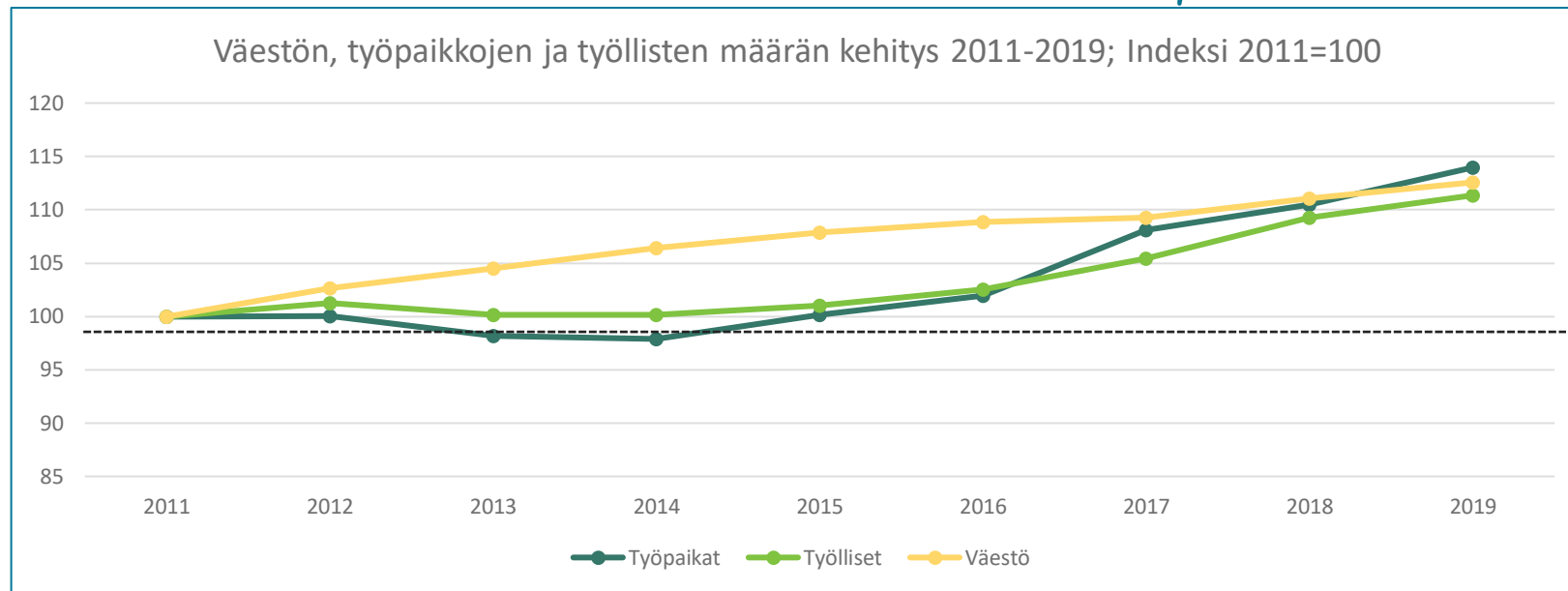
Työpaikkaomavaraisuus: 70,80 % → 72,47 %

Nettopendelöinti: - 2 758 → -2 896

Työpaikat: 6 688 → 7 623

Työllisiä: 9 446 → 10 519

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

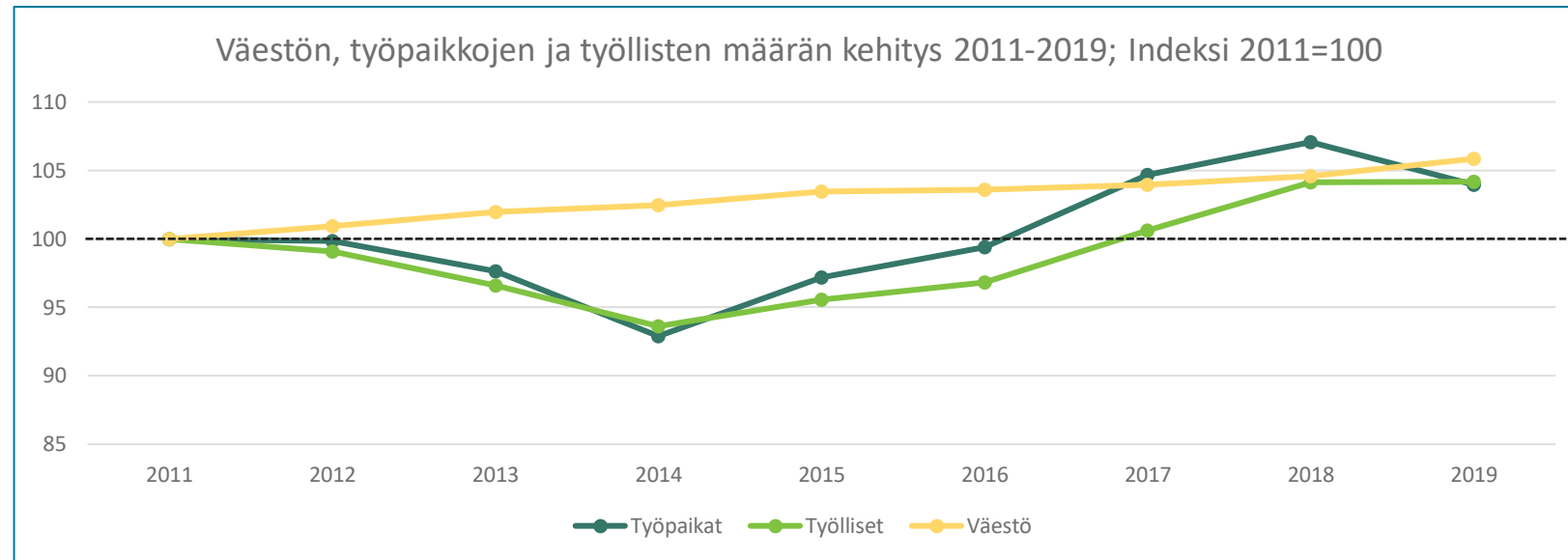
Työssäkäynti Lempäälään 2019

Asuinkunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Lempäälä	3 349	43,9
Tampere	1 807	23,7
Akaa	403	5,3
Valkeakoski	399	5,2
Nokia	252	3,3
Vesilahti	239	3,1
Kangasala	211	2,8
Pirkkala	205	2,7
Ylöjärvi	188	2,5
Hämeenlinna	51	0,7
Muut	519	6,8

Työssäkäynti Lempäälästä 2019

Työssäkäyntikunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Tampere	4 775	45,4
Lempäälä	3 349	31,8
Pirkkala	402	3,8
Valkeakoski	283	2,7
Akaa	192	1,8
Nokia	187	1,8
Helsinki	185	1,8
Hämeenlinna	149	1,4
Ylöjärvi	147	1,4
Kangasala	145	1,4
Muut	705	6,7

Nokialla on kehyskunnista eniten työpaikkoja, mikä näkyy suhteellisen korkeana työpaikkaomavaraisuutena (78,53%). Nokian työmarkkinat ovat myös vähemmän seudulliset kuin muiden lähellä Tampereä sijaitsevien kehyskuntien, sillä Nokialla asuvista työllisistä yli 40 % työskentelee myös Nokialla.

Tunnusluvut 2011-2019

Työpaikkaomavaraisuus: 78,72 % → 78,53 %

Nettopendelöinti: - 2 995 → -3 148

Työpaikat: 11 078 → 11 515

Työllisiä: 14 073 → 14 663

Työssäkäynti Nokialle 2019

Asuinkunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Nokia	6 029	52,4
Tampere	2 592	22,5
Ylöjärvi	791	6,9
Sastamala	440	3,8
Pirkkala	363	3,2
Hämeenkyrö	305	2,6
Lempäälä	187	1,6
Kangasala	149	1,3
Akaa	56	0,5
Valkeakoski	56	0,5
Muut	547	4,8

Työssäkäynti Nokialta 2019

Työssäkäyntikunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Nokia	6 029	41,1
Tampere	5 830	39,8
Pirkkala	624	4,3
Ylöjärvi	559	3,8
Lempäälä	252	1,7
Sastamala	250	1,7
Helsinki	159	1,1
Kangasala	134	0,9
Hämeenkyrö	95	0,6
Espoo	56	0,4
Muut	675	4,6

Orivesi on kaukaisemman sijaintinsa myötä myös hieman erillään seudun työmarkkinoista. Noin puolet kunnassa asuvista työllisistä myös työskenteli asuinkunnassaan. Tämä on enemmän kuin millään muulla kehyskunnalla.

Sekä väestön että työpaikkojen määrä on tarkastelujaksolla laskenut Orivedellä. Työpaikkojen määrä on laskenut suhteellisesti enemmän, mikä näkyy työpaikkaomavaraisuuden laskuna.

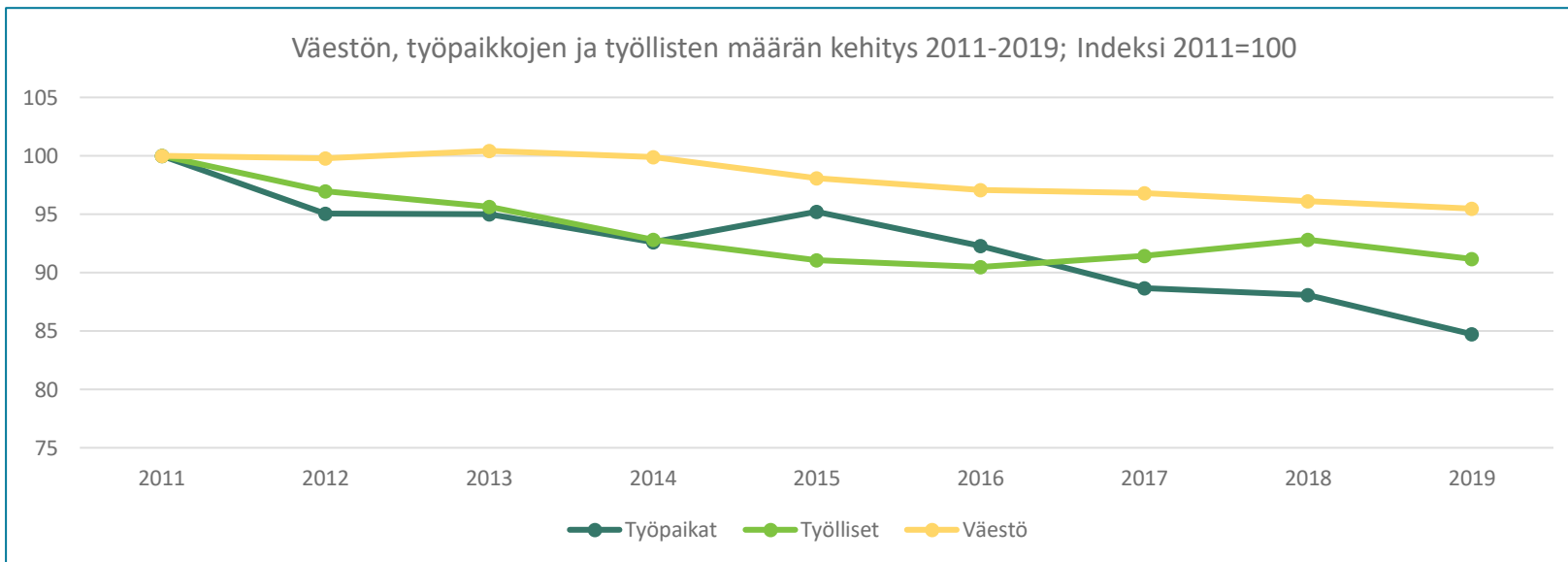
Tunnusluvut 2011-2019

Työpaikkaomavaraisuus: 79,55 % → 73,94 %

Nettopendelöinti: - 778 → - 904

Työpaikat: 3 027 → 2 565

Työllisiä: 3 805 → 3 469

Työssäkäynti Orivedelle 2019

Asuinkunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Orivesi	1 734	67,6
Tampere	285	11,1
Kangasala	97	3,8
Juupajoki	97	3,8
Jämsä	85	3,3
Ruovesi	30	1,2
Mänttä-Vilppula	28	1,1
Ylöjärvi	22	0,9
Nokia	17	0,7
Lempäälä	13	0,5
Muut	157	6,1

Työssäkäynti Orivedeltä 2019

Työssäkäyntikunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Orivesi	1 734	50,0
Tampere	861	24,8
Kangasala	156	4,5
Juupajoki	140	4,0
Jämsä	123	3,5
Pirkkala	75	2,2
Mänttä-Vilppula	53	1,5
Ruovesi	50	1,4
Lempäälä	31	0,9
Helsinki	31	0,9
Muut	215	6,2

Pirkkala poikkeaa seudun kunnista erittäin voimakkaan työpaikkamäärän kasvun osalta tarkastelujaksolla. Kun vielä vuonna 2011 Pirkkalan työpaikkaomavaraisuus oli alle kehyskuntien keskiarvon, oli se vuonna 2019 kehyskuntien korkein, 92,46%.

Pirkkalan työpaikat ovat enimmäkseen myös ”koko seudun työpaikkoja”, sillä vain noin 30% Pirkkalan työpaikoissa työskentelevistä asuu Pirkkalassa. Pirkkalaan suuntautuvat työmatkat ovat lisääntyneet tarkasteluvälillä suhteellisesti eniten.

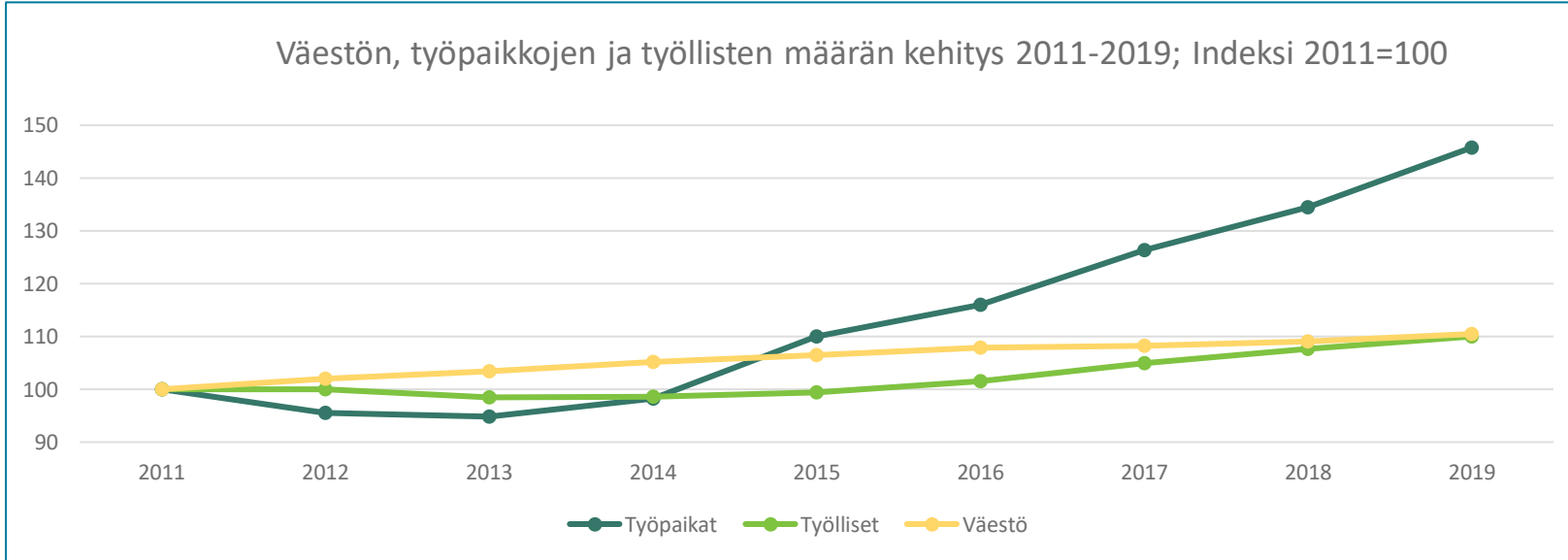
Tunnusluvut 2011-2019

Työpaikkaomavaraisuus: 69,78 % → 92,46 %

Nettopendelöinti: - 2 524 → - 693

Työpaikat: 5 829 → 8 496

Työllisiä: 8 353 → 9 189

Työssäkäynti Pirkkalaan 2019

Asuinkunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Tampere	2 948	34,7
Pirkkala	2 520	29,7
Nokia	624	7,3
Ylöjärvi	477	5,6
Lempäälä	402	4,7
Kangasala	355	4,2
Akaa	139	1,6
Hämeenkyrö	101	1,2
Sastamala	99	1,2
Valkeakoski	98	1,2
Muut	733	8,6

Työssäkäynti Pirkkalasta 2019

Työssäkäyntikunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Tampere	4 893	53,2
Pirkkala	2 520	27,4
Nokia	363	4,0
Ylöjärvi	227	2,5
Lempäälä	205	2,2
Helsinki	155	1,7
Kangasala	148	1,6
Vantaa	64	0,7
Valkeakoski	63	0,7
Espoo	57	0,6
Muut	494	5,4

Tampere

Tampere on seudun työssäkäynnin keskus, sen ollessa ainoa kunta jossa työpaikkaomavaraisuus on yli 100 % (119,31 % vuonna 2019).

Tamperelaisista työllisistä noin 78 % käy töissä omassa kotikunnassaan, mikä on seudun kuntien korkein luku.

Tampereella väestön määrä on kasvanut tarkastelujaksolla työpaikkojen määrää enemmän, mikä on johtanut työpaikkaomavaraisuuden ja nettopendelöinnin hienoiseen laskuun. Tampereelta käydään töissä paitsi kehyskunnissa, niin myös pääkaupunkiseudulla.

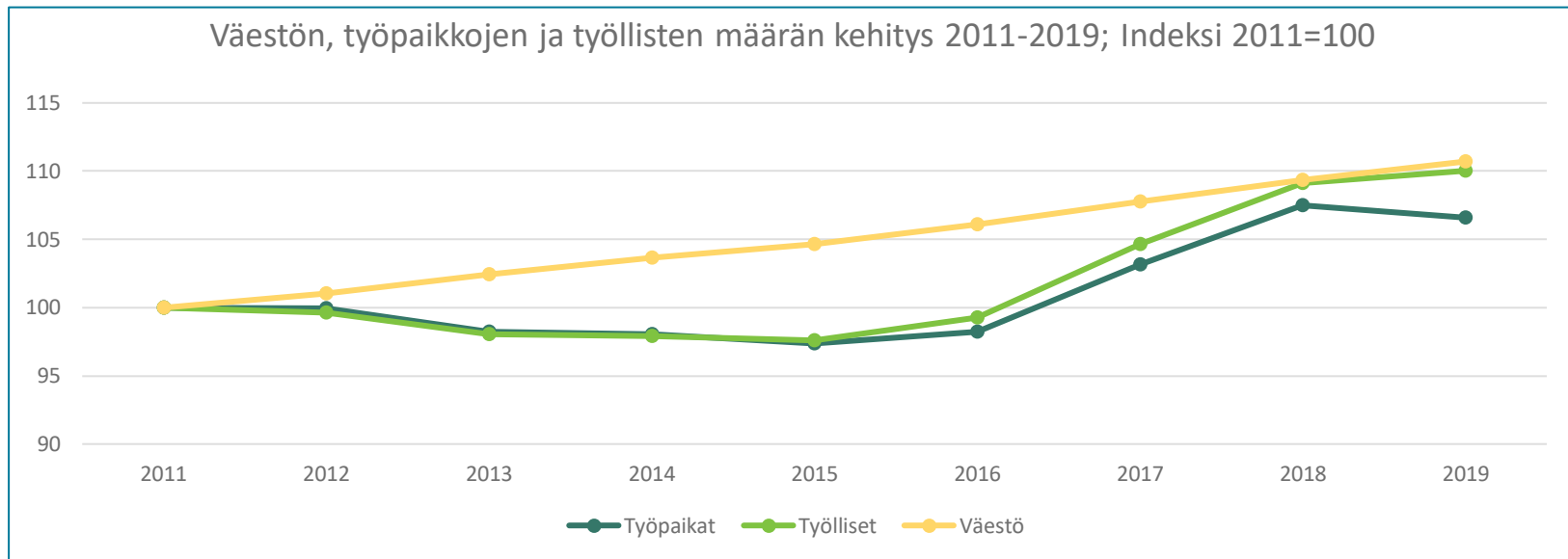
Tunnusluvut 2011-2019

Työpaikkaomavaraisuus: 123,14 % → 119,31 %

Nettopendelöinti: 22 334 → 20 501

Työpaikat: 118 866 → 126 687

Työllisiä: 96 532 → 106 186

Työssäkäynti Tampereelle 2019

Asuinkunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Tampere	83 144	65,6
Kangasala	6 758	5,3
Ylöjärvi	6 673	5,3
Nokia	5 830	4,6
Pirkkala	4 893	3,9
Lempäälä	4 775	3,8
Akaa	1 601	1,3
Valkeakoski	1 560	1,2
Hämeenkyrö	988	0,8
Sastamala	985	0,8
Muut	9 480	7,5

Työssäkäynti Tampereelta 2019

Työssäkäyntikunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Tampere	83 144	78,3
Pirkkala	2 948	2,8
Nokia	2 592	2,4
Ylöjärvi	2 518	2,4
Helsinki	2 405	2,3
Kangasala	2 222	2,1
Lempäälä	1 807	1,7
Vantaa	676	0,6
Hämeenlinna	647	0,6
Espoo	634	0,6
Muut	6 593	6,2

Vesilahti

Vesilahti on seudun kunnista korostuneesti asuinkunta, sillä kunnassa oli vuonna 2019 vain 844 työpaikkaa, ja työpaikkaomavaraisuus oli 44,10%. Vesilahdella asuvista työllisistä alle 30 % työskentelee Vesilahdella.

Vesilahden työssäkäynnin tunnusluvut ovat pysyneet hyvin samalla tasolla koko tarkastelujakson ajan.

Tunnusluvut 2011-2019

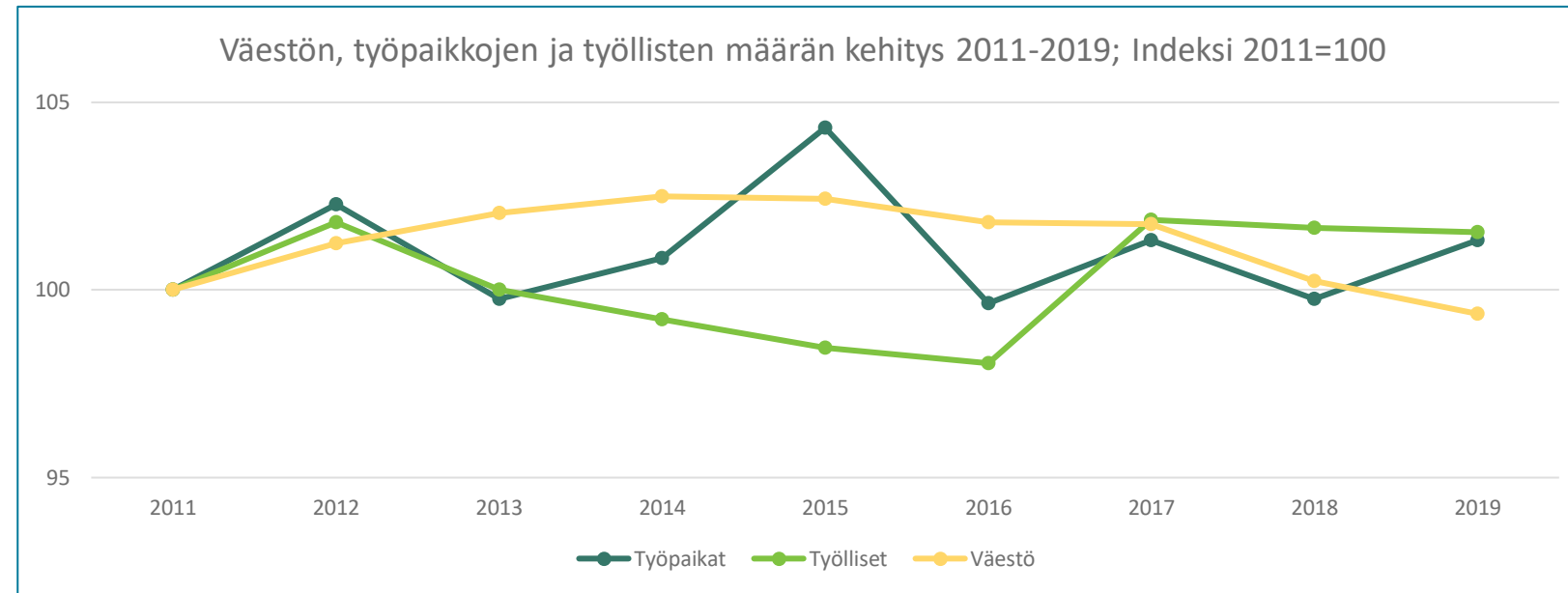
Työpaikkaomavaraisuus: 44,20 % → 44,10 %

Nettopendelöinti: - 1 052 → - 1 070

Työpaikat: 833 → 844

Työllisiä: 1 885 → 1 914

Lähde: Tilastokeskus 2021

Työssäkäynti Vesilahteen 2019

Asuinkunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Vesilahti	516	61,1
Lempäälä	103	12,2
Tampere	84	10,0
Akaa	48	5,7
Nokia	16	1,9
Pirkkala	13	1,5
Valkeakoski	10	1,2
Ylöjärvi	8	0,9
Kangasala	7	0,8
Urjala	7	0,8
Muut	32	3,8

Työssäkäynti Vesilahdesta 2019

Työssäkäyntikunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Tampere	696	36,4
Vesilahti	516	27,0
Lempäälä	239	12,5
Pirkkala	73	3,8
Akaa	63	3,3
Valkeakoski	51	2,7
Nokia	40	2,1
Helsinki	33	1,7
Ylöjärvi	31	1,6
Hämeenlinna	22	1,1
Muut	150	7,8

Ylöjärvi

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Ylöjärven nettopendelöinti on seudun kunnista Kangasalan jälkeen toiseksi negatiivisin. Ylöjärven ja Tampereen välinen pendelöinti on volyymiltaan suurinta seudun kuntien välisissä työmatkoissa. Myös Ylöjärven ja Nokian välinen pendelöinti on kasvanut tarkasteluvälillä paljon.

Tarkastelujaksolla Ylöjärvi on kasvattanut tasaisesti väestön, työllisten ja työpaikkojen määrää ja kunnan työpaikkaomavaraisuus onkin vuonna 2019 samoissa lukemissa kuin 8 vuotta aikaisemmin.

Tunnusluvut 2011-2019

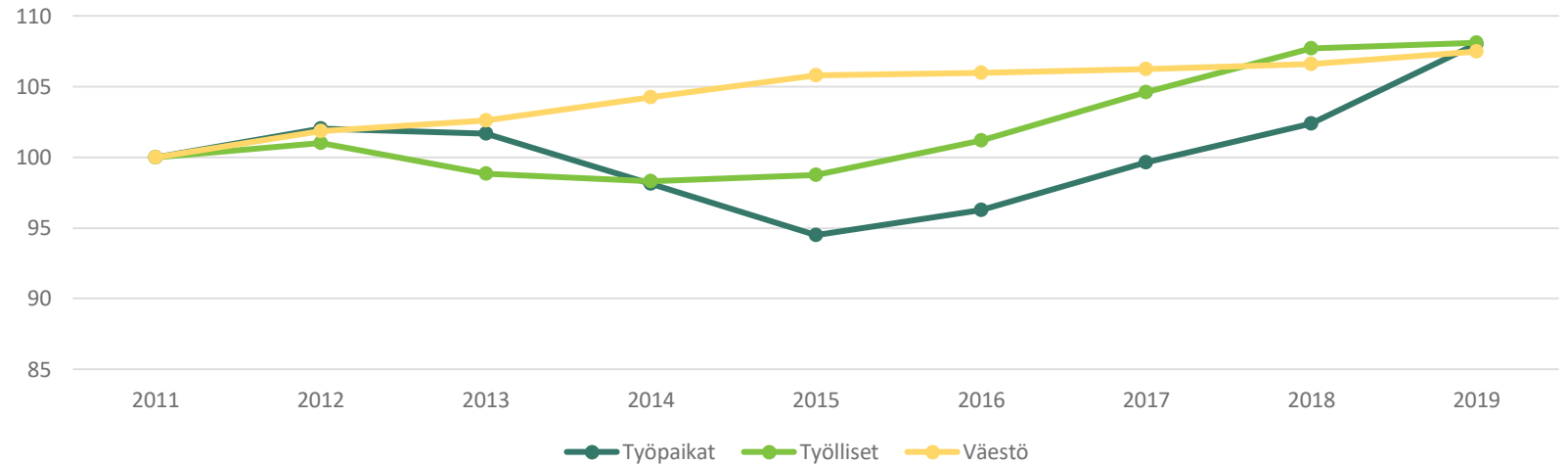
Työpaikkaomavaraisuus: 67,67 % → 67,61 %

Nettopendelöinti: - 4 467 → - 4 839

Työpaikat: 9 351 → 10 099

Työllisiä: 13 818 → 14 938

Väestön, työpaikkojen ja työllisten määrän kehitys 2011-2019; Indeksi 2011=100

Työssäkäynti Ylöjärvelle 2019

Asuinkunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Ylöjärvi	5 197	51,5
Tampere	2 518	24,9
Nokia	559	5,5
Hämeenkyrö	447	4,4
Pirkkala	227	2,2
Kangasala	157	1,6
Lempäälä	147	1,5
Ikaalinen	117	1,2
Sastamala	108	1,1
Akaa	49	0,5
Muut	573	5,7

Työssäkäynti Ylöjärveltä 2019

Työssäkäyntikunta	Työssäkäyviä	Osuus työssäkäyvistä (%)
Tampere	6 673	44,7
Ylöjärvi	5 197	34,8
Nokia	791	5,3
Pirkkala	477	3,2
Hämeenkyrö	296	2,0
Helsinki	202	1,4
Lempäälä	188	1,3
Kangasala	164	1,1
Sastamala	103	0,7
Vantaa	97	0,6
Muut	750	5,0

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

6. Katsauksen johtopäätökset

Katsauksen johtopäätökset

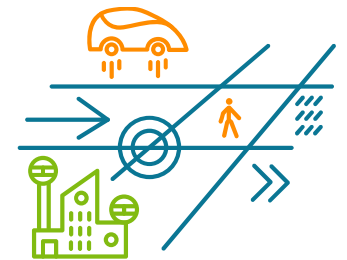
- Väestö ja työvoima ovat kasvaneet kaupunkiseudun kunnissa nopeammin kuin työpaikkojen määrä.
- Työpaikkaomavaraisuus on pienentynyt seututasolla. Kehyskunnissa työpaikkaomavaraisuus on hieman kasvanut ja Tampereella hieman laskenut.
- Kaupunkiseudulle on tultu töihin enemmän kuin täältä on käyty työssä muualla Suomessa.
- Pääkaupunkiseudulle on puolestaan lähdetty enemmän töihin kuin sieltä on tultu Tampereen seudulle. Erityisesti on kasvanut Tampereelta pendelöinti pks-alueelle.
- Työssäkäynti Tampereella erottaa kaupunkiseudun kuntia muusta Pirkanmaasta.
- Suurimmista kehyskunnista 40-53 % työllisistä kävi töissä Tampereella vuonna 2019. Tamperelaisista lähes 80 % kävi töissä kotikunnassaan.
- Nopeimmin on kasvanut Pirkkalaan suuntautuva pendelöinti. Yleisintä pendelöinti on Kangasalan ja Tampereen sekä Ylöjärven ja Tampereen välillä.
- Kuntien riippuvuus ulkopuolisista työmarkkinoista on kasvanut.

Katsaus tulevaan

Tilastokeskuksen tuoreimmat pendelöintitiedot ovat vuodelta 2019, joten mittausjakso loppuu juuri ennen koronapandemian alkua ja työelämän muutosta toimistoilta kotikonttoreihin. Jo ennen pandemiaa pendelöinti Tampereelta pääkaupunkiseudulle oli kasvussa, ja työelämän muututtua aiempaa monipaikkaisemmaksi myös asuminen kauempana työpaikasta on muuttunut vaivattommaksi.

Samaan aikaan Tampereen kaupunkiseutu on ollut väestöltään Suomen nopeimmin kasvava kaupunkiseutu vuosina 2020 ja 2021, joten on mahdollista, että pendelöinti on lisääntynyt. Pääkaupunkiseutu on kärsinyt samalla aikavälillä muuttotappiota, joten onkin kiinnostavaa nähdä, onko tämä vaikuttanut Tampereen kaupunkiseudun ja pääkaupunkiseudun väliseen pendelöintiin. Vuoden 2020 pendelöintitiedot päivittyvät vuoden 2022 loppupuolella.

Pandemian vaikutukset ulottuvat myös pendelöinnin käsitteeseen. Jatkossa käsite ei välttämättä kuvaa riittävällä tavalla työmatkaliikennettä alueiden välillä. Voidaanko puhua pendelöinnistä, jos työntekijä asuu Tampereen kaupunkiseudulla, työpaikka on virallisesti Helsingissä, mutta työt tapahtuvat lähes poikkeuksetta kotoa käsin?

TAMPEREEN
KAUPUNKISEUTU

Lisätietoja: jussi.valimaki@tampereenseutu.fi
